

Spis treści

UCHWAŁY	3
ZAGADNIENIA PRAWNE PRZEDSTAWIONE DO ROZSTRZYGNIĘCIA.....	14
GLOSY	29
ORZECZENIA NIEPUBLIKOWANE	41
ORZECZENIA, KTÓRE ZOSTANĄ OPUBLIKOWANE W OSNC 2009, NR 1	58
INFORMACJE	65
Dane statystyczne – listopad 2008 r.....	67

Redakcja

Jacek Gudowski

Elżbieta Stan-Stanik

Współpraca

Przemysław Gumiński, Radosław Nowaczewski,

Maciej Plaskacz, Łukasz Węgrzynowski,

Andrzej Zielony

UCHWAŁY

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Apelacyjny w Poznaniu postanowieniem z dnia 2 lipca 2008 r., I ACz 533/08, zagadnienia prawnego:

„Czy w świetle przepisów art. 2 pkt 2 i art. 5 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 162, poz. 1692) dopuszczalna jest droga sądowa w sprawie o zapłatę odszkodowania za szkodę powstałą wskutek wydania przed dniem 1 września 2004 r. decyzji administracyjnej z naruszeniem art. 156 § 1 k.p.a. w sytuacji, gdy decyzja stwierdzająca nieważność takiej decyzji została wydana po dniu 1 września 2004 r.?”
podjął uchwałę:

Dopuszczalna jest droga sądowa w sprawie o odszkodowanie za szkodę poniesioną na skutek wydania przed dniem 1 września 2004 r. decyzji administracyjnej, której nieważność została stwierdzona ostateczną decyzją administracyjną po tym dniu.

(uchwała z dnia 6 listopada 2008 r., III CZP 101/08, J. Górski, I. Gromska-Szuster, Z. Strus)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Szczecinie postanowieniem z dnia 4 lipca 2008 r., II Cz 553/08, zagadnienia prawnego:

„Czy na postanowienie sądu rejonowego oddalające skargę na czynność komornika polegającą na zajęciu świadczeń emerytalno-rentowych służy zażalenie?”
podjął uchwałę:

Na postanowienie sądu rejonowego oddalające skargę na czynność komornika polegającą na zajęciu świadczeń emerytalno-rentowych nie przysługuje zażalenie.

(uchwała z dnia 6 listopada 2008 r., III CZP 106/08, J. Górowski, I. Gromska-Szuster, Z. Strus)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 19 marca 2008 r., V CSK 498/07, zagadnienia prawnego:

„Czy do roszczeń wierzycieli spółki z o.o. przeciwko członkom jej zarządu, wynikających z art. 299 § 1 k.s.h., ma zastosowanie trzyletni termin przedawnienia właściwy dla roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym?”
podjął uchwałę:

Do roszczeń wierzycieli spółki z ograniczoną odpowiedzialnością przeciwko członkom jej zarządu (art. 299 k.s.h.) mają zastosowanie przepisy o przedawnieniu roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym.

(uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 7 listopada 2008 r., III CZP 72/08, J. Gudowski, J. Frąckowiak, J. Górowski, I. Gromska-Szuster, Z. Strus, K. Strzelczyk, K. Zawada)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Apelacyjny w Poznaniu postanowieniem z dnia 21 maja 2008 r., I ACa 355/08, zagadnienia prawnego:

„Czy pozwany członek zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, przeciwko któremu wierzyciel spółki kieruje roszczenie przewidziane w art. 299 k.s.h., może bronić się zarzutem przedawnienia roszczenia wykazywanego tytułem wykonawczym wystawionym przeciwko spółce?”
podjął uchwałę:

Członek zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, przeciwko któremu wierzyciel spółki występuje z roszczeniem przewidzianym w art. 299 k.s.h. nie może bronić się zarzutem przedawnienia roszczenia objętego tytułem wykonawczym wystawionym przeciwko spółce.

(uchwała z dnia 19 listopada 2008 r., III CZP 94/08, B. Myszka, J. Górowski, D. Dończyk)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Szczecinie postanowieniem z dnia 10 czerwca 2008 r., II Cz 153/08, zagadnienia prawnego:

„Czy w razie skutecznego zajęcia nieruchomości stanowiącej według wpisu w księdze wieczystej majątek odrębny małżonka dłużnika, przeciwko któremu nadana została klauzula wykonalności na podstawie art. 787 k.p.c. komornik może umorzyć egzekucję z tej nieruchomości ze względu na to, że zgodnie z treścią tytułu wykonawczego, odpowiedzialność małżonka dłużnika ograniczona jest do majątku wspólnego czy też po zajęciu dopuszczalność egzekucji z tej nieruchomości może być rozstrzygnięta tylko w drodze powództwa małżonka dłużnika o zwolnienie od egzekucji (art. 841 k.p.c.)?”

podjął uchwałę:

Małżonkowi dłużnika, przeciwko któremu – na podstawie art. 787 § 1 k.p.c. w brzmieniu ustalonym przez art. 2 pkt 10 ustawy z dnia 19 grudnia 1975 r. o zmianie ustawy Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. Nr 45, poz. 234) – została nadana klauzula wykonalności z ograniczeniem jego odpowiedzialności do majątku objętego wspólnością majątkową, nie przysługuje powództwo o zwolnienie zajętego przedmiotu od egzekucji (art. 841 § 1 k.p.c.).

(uchwała z dnia 19 listopada 2008 r., III CZP 105/08, B. Myszka, J. Górowski, D. Dończyk)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Rejonowy w Kielcach postanowieniem z dnia 24 czerwca 2008 r., V GU 4/06/zw 243 (GUz 9/08), zagadnienia prawnego:

„Czy Zakład Ubezpieczeń Społecznych jest legitymowany czynnie do zgłaszania w postępowaniu upadłościowym wierzytelności z tytułu składek na Fundusz Ubezpieczeń Zdrowotnych, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych?”

podjął uchwałę:

Zakład Ubezpieczeń Społecznych jest legitymowany czynnie do zgłaszania w postępowaniu upadłościowym wierzytelności z tytułu składek na Fundusz Ubezpieczeń Zdrowotnych, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych.

(uchwała z dnia 19 listopada 2008 r., III CZP 114/08, B. Myszka, J. Górski, D. Dończyk)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Szczecinie postanowieniem z dnia 10 czerwca 2008 r., II Cz 688/08, zagadnienia prawnego:

„Czy sporządzenie uzasadnienia postanowienia, którym sąd rozstrzyga skargę na czynności komornika reguluje przepis art. 357 k.p.c., czy też przepis art. 397 § 1 k.p.c.?”

podjął uchwałę:

Sąd rejonowy uzasadnia postanowienie rozpoznające skargę na czynność komornika tylko wtedy, gdy podlega ono zaskarżeniu (art. 357 § 1 i 2 w związku z art. 13 § 2 k.p.c.).

(uchwała z dnia 20 listopada 2008 r., III CZP 107/08, J. Gudowski, A. Górski, G. Misiurek)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Łodzi postanowieniem z dnia 30 czerwca 2008 r., XIII Cz 136/08, zagadnienia prawnego:

„Czy Sąd Rejonowy działający jako Sąd Opiekuńczy na posiedzeniu niejawnym w trybie art. 569 § 2 k.p.c. (wydający zarządzenie tymczasowe w nagłych wypadkach), orzeka w składzie wynikającym z art. 509 k.p.c. (jeden sędzia plus dwóch ławników)?”
podjął uchwałę:

W sprawach dotyczących ograniczenia władzy rodzicielskiej sąd opiekuńczy wydaje zarządzenia, o których mowa w art. 569 § 2 k.p.c., w składzie jednego sędziego i dwóch ławników.

(uchwała z dnia 20 listopada 2008 r., III CZP 110/08, J. Gudowski, A. Górski, G. Misiurek)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Kielcach postanowieniem z dnia 29 sierpnia 2008 r., VII Gz 102/08, zagadnienia prawnego:

„Czy jest dopuszczalne zażalenie od postanowienia sądu rejestrowego w przedmiocie ustalenia wynagrodzenia dla likwidatora w spółce jawnej ustanowionego przez ten sąd?”
podjął uchwałę:

Na postanowienie sądu rejestrowego w przedmiocie wynagrodzenia likwidatora spółki jawnej, ustanowionego przez sąd, przysługuje zażalenie.

(uchwała z dnia 20 listopada 2008 r., III CZP 111/08, J. Gudowski, A. Górski, G. Misiurek)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Rzecznika Praw Obywatelskich we wniosku z dnia 25 kwietnia 2008 r., RPO-576477-IV/07/ZA, zagadnienia prawnego:

„Czy wskazane w art. 70 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (tekst jedn.: Dz.U. z 2006 r. Nr 90, poz. 631) określenie „nadawanie utworu w telewizji lub poprzez inne środki publicznego udostępniania utworu” obejmuje również reemisję utworu przez operatorów sieci kablowych?”

podjął uchwałę:

Pojęcie „nadawanie utworu w telewizji lub poprzez inne środki publicznego udostępniania utworu” użyte w art. 70 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (jedn. tekst: Dz.U. z 2006 r. Nr 90, poz. 631) nie obejmowało reemisji utworu przez operatorów sieci kablowych.

(uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 25 listopada 2008 r., III CZP 57/08, T. Ereciński, G. Bieniek, J. Gudowski, M. Kocon, M. Sychowicz, T. Wiśniewski, M. Wysocka)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Łodzi postanowieniem z dnia 4 lipca 2008 r., XIII Ca 112/08, zagadnienia prawnego:

„Czy w sytuacji, kiedy nie zostały wyodrębnione lokale mieszkalne, a zarząd nieruchomością wspólną, w odniesieniu do lokali wyodrębnionych, powierzony został określone podmiotowi na podstawie umowy zawartej na czas określony w trybie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali (Dz.U. z 2000 r. Nr 80, poz. 903 ze zm.), to czy po wygaśnięciu tej umowy o sprawowaniu zarządu (wobec upływu czasu na jaki została zawarta) do zarządu nieruchomością wspólną stosuje się przepis art. 27 ust. 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (Dz.U. z 2003 r. Nr 119, poz. 1116 ze zm.) o zarządzie powierzonym?”

podjął uchwałę:

W przypadku wygaśnięcia stosunku prawnego powstałego na podstawie umowy powierzającej zarząd nieruchomością wspólną, stanowiącą współwłasność spółdzielni mieszkaniowej, osobie fizycznej lub prawnej, do zarządu nieruchomością wspólną stosuje się art. 27 ust. 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (Dz.U. z 2003 r. Nr 119, poz. 1116 ze zm.).

(uchwała z dnia 26 listopada 2008 r., III CZP 100/08, I. Gromska-Szuster, G. Bieniek, M. Kocon)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy we Wrocławiu postanowieniem z dnia 28 maja 2008 r., II Ca 1389/07, zagadnienia prawnego:

„Czy osobę, której udzielono przerwy w wykonaniu kary pozbawienia wolności na podstawie art. 153 § 1 k.k.w. w trakcie leczenia szpitalnego należało nadal traktować jako skazanego w rozumieniu art. 102 pkt 1 i art. 115 § 1 k.k.w. oraz § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 lutego 2004 r. w sprawie sposobu i trybu finansowania z budżetu państwa świadczeń zdrowotnych udzielanych osobom nieposiadającym uprawnień z tytułu ubezpieczenia zdrowotnego (Dz.U. Nr 31, poz. 274)?”

podjął uchwałę:

Osoba, której udzielono przerwy w wykonaniu kary na podstawie art. 153 § 1 k.k.w., nie jest skazanym uprawnionym do bezpłatnej opieki medycznej określonej w art. 115 § 1 k.k.w.

(uchwała z dnia 26 listopada 2008 r., III CZP 103/08, I. Gromska-Szuster, G. Bieniek, M. Kocon)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy we Wrocławiu postanowieniem z dnia 14 lipca 2008 r., II Ca 486/08, zagadnienia prawnego:

„Czy spółdzielni mieszkaniowej, która powstała w wyniku podziału spółdzielni i tym samym nie jest tą, która wybudowała przed podziałem budynek na podstawie pozwolenia na budowę i decyzji lokalizacyjnej przysługuje uprawnienie z art. 35 ust. 4¹ ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych z dnia 15 grudnia 2000 r. wprowadzonego ustawą z dnia 14 czerwca 2007 r. o zmianie ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2007 r. Nr 125, poz. 873) do nabycia własności tej nieruchomości przez zasiedzenie?”
podjął uchwałę:

W razie podziału spółdzielni, która posiadała nieruchomość gminną w dniu 5 grudnia 1990 r. i przed tą datą, na podstawie pozwolenia na budowę oraz decyzji lokalizacyjnej, wybudowała na tej nieruchomości budynek, nabycie własności nieruchomości na podstawie art. 35 ust. 4¹ ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych (jedn. tekst: Dz.U. z 2003 r. Nr 119, poz. 1116 ze zm.) następuje na rzecz spółdzielni mieszkaniowej, która powstała w wyniku podziału.

(uchwała z dnia 26 listopada 2008 r., III CZP 115/08, I. Gromska-Szuster, G. Bieniek, M. Kocon)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy we Wrocławiu postanowieniem z dnia 14 maja 2008 r., II Ca 147/08, zagadnienia prawnego:

„Czy upływ terminu zawitego wynikający z art. 534 k.c. może zostać nieuwzględniony na skutek zarzutu czynienia ze swego prawa użytku w sposób sprzeczny ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem prawa lub zasadami współżycia społecznego (art. 5 k.c.)?”

odmówił podjęcia uchwały.

(postanowienie z dnia 6 listopada 2008 r., III CZP 104/08, J. Górowski, I. Gromska-Szuster, Z. Strus)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku postanowieniem z dnia 16 listopada 2007 r., I ACa 988/07, zagadnienia prawnego:

„Jaki jest charakter prawnej odpowiedzialności członków zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością na podstawie art. 299 § 1 k.s.h. - czy jest to odpowiedzialność gwarancyjna zbliżona do poręczenia, czy odszkodowawcza, a w konsekwencji, czy w tym procesie pozwany może podnosić wobec wierzyciela spółki zarzuty przysługujące spółce, z których spółka nie skorzystała, a dotyczące istnienia zobowiązania i jego wysokości stwierdzonych prawomocnym wyrokiem, czy też nie ma takiej możliwości?”

odmówił podjęcia uchwały.

(postanowienie z dnia 19 listopada 2008 r., III CZP 21/08, B. Myszka, J. Górowski, D. Dończyk)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Toruniu postanowieniem z dnia 10 lipca 2008 r., VI Gz 75/08, zagadnienia prawnego:

„1. Czy sporządzone przez ubezpieczyciela akta szkodowe w związku z likwidacją szkody stanowią księgi i dokumenty przedsiębiorstwa w rozumieniu art. 249 § 1 k.p.c.,
a w razie twierdzącej odpowiedzi,

czy dołączenie do pozwu przez ubezpieczyciela akt szkodowych w postaci załączników dokumentów, zobowiązuje powoda – zgodnie z art. 128 k.p.c. – do dołączenia także odpisów tych załączników dla doręczenia ich pozwanemu;

2. Czy dołączenie do pozwu w postępowaniu w sprawach gospodarczych wezwania do dobrowolnego spełnienia żądania i odmownej odpowiedzi pozwanego na to wezwanie, czyni zbędnym wykonanie wynikającego z art. 479¹² § 2 k.p.c. nakazu dołączenia do pozwu dowodu doręczenia albo wysłania wezwania pozwanemu przesyłką poleconą ze skutkami wynikającymi z § 3 tego artykułu?”

przejął sprawę do rozpoznania.

*(postanowienie z dnia 20 listopada 2008 r., III CZP 108/08, J. Gudowski,
A. Górski, G. Misiurek)*

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Łodzi postanowieniem z dnia 30 czerwca 2008 r., XIII Cz 132/08, zagadnienia prawnego:

„Czy sąd rejonowy orzekając w sprawie o zmianę sposobu ograniczenia władzy rodzicielskiej przy rozpoznawaniu wniosku strony o zmianę sposobu zabezpieczenia, winien orzekać w składzie jednego sędziego i dwóch ławników w sytuacji, gdy nie zachodzą przesłanki do działania sądu w trybie art. 569 § 2 k.p.c.?”

odmówił podjęcia uchwały.

*(postanowienie z dnia 20 listopada 2008 r., III CZP 109/08, J. Gudowski,
A. Górski, G. Misiurek)*

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Krakowie postanowieniem z dnia 2 czerwca 2008 r., II Cz 2169/07, II CZ 2170/07, zagadnienia prawnego:

„1. Czy na postanowienie o przyznaniu wynagrodzenia zarządcy nieruchomości ustanowionemu w ramach zabezpieczenia roszczenia w sprawie o zniesienie współwłasności przysługuje zażalenie?

2. Czy na postanowienie o zatwierdzeniu sprawozdania z zarządu takiegoż zarządcy przysługuje zażalenie?”

odmówił podjęcia uchwały.

(postanowienie z dnia 20 listopada 2008 r., III CZP 113/08, J. Gudowski, A. Górski, G. Misiurek)

ZAGADNIENIA PRAWNE PRZEDSTAWIONE DO ROZSTRZYGNIĘCIA

III CZP 129/08

„1. Czy w sytuacji, gdy w dniu wejścia w życie ustawy z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali zarząd nieruchomością wspólną sprawowała komunalna jednostka organizacyjna – powierzenie zarządu osobie fizycznej lub prawnej może nastąpić na podstawie uchwały właścicieli (art. 18 ust 2a ustawy o własności lokali), czy też jedynie w drodze umowy zawartej w formie aktu notarialnego (art. 18 ust. 1 ustawy o własności lokali);

2. czy reprezentacja wspólnoty przez zarządcę nieruchomości wspólnej w postępowaniu przed sądem wymaga szczególnego umocowania czy też uprawnienie do reprezentacji wynika z samego faktu powierzenia zarządu?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 15 września 2008 r., II Cz 834/08, A. Bednarek, S. Krajewski, M. Wojtkiewicz)

Sąd Okręgowy zauważył, że w doktrynie i orzecznictwie nie ukształtował się jednolity pogląd dotyczący prezentowanego zagadnienia.

Zwolennicy koncepcji, że komunalne jednostki organizacyjne sprawowały powierzony zarząd, wskazują przede wszystkim na treść art. 40 ust. 2 ustawy o własności lokali. Redakcja tego przepisu wydaje się nakazywać stosowanie do czasu uregulowania spraw przez właścicieli przepisów dotyczących zarządu zleconego osobie fizycznej i prawnej, a więc przede wszystkim art. 18 ust. 1 ustawy. Skoro tak, to można przyjąć, że sprawowanie zarządu przez komunalne jednostki organizacyjne ma charakter zarządu powierzonego.

Uzasadniając drugi pogląd, że w dniu wejścia w życie ustawy o własności lokali zarządcy nie było, podkreśla się, iż komunalne jednostki organizacyjne miały jedynie obowiązek wykonać określone ustawą czynności, do wykonania których stosowało się przepisy dotyczące zarządu zleconego, a więc podstawą tych czynności nie była

umowa, a jedynie przepisy ustawy. Trudno zatem przyjąć, aby ogół właścicieli w drodze uchwały (art. 18 ust. 2a) mógł zmienić ustawowy sposób zarządu nieruchomością wspólną. Bardziej zasadna wydaje się w takiej sytuacji konieczność określenia sposobu zarządu w drodze umowy (art. 18 ust. 1).

Sąd Okręgowy dostrzegł problem z określeniem prawidłowego zakresu zarządu w przypadku tzw. zarządu powierniczego. Wskazując na dyskusyjne stanowisko Sądu Najwyższego, Sąd przedstawiający pytanie prawne stwierdził, że istotą zarządu powierniczego jest powierzenie osobie trzeciej, a więc odrębnemu od wspólnoty mieszkaniowej podmiotowi prawa, kompetencji do administrowania i zarządzania nieruchomością. Jako podstawową różnicę między zarządem w znaczeniu podmiotowym a zarządem powierniczym, a więc zarządem w znaczeniu funkcjonalnym, wskazuje się w literaturze i orzecznictwie sądowym to, że zarząd wspólnoty jako jej organ działa w ten sposób, iż jego czynności są automatycznie czynnościami wspólnoty, natomiast działania zarządcy takiego charakteru nie mają, bowiem jest on odrębnym od wspólnoty podmiotem. Zarządca przy tym uprawniony jest wyłącznie do dokonywania tych czynności, które zostały mu wyraźnie powierzone, na co wskazuje treść art. 185 ustawy o gospodarce nieruchomościami.

Ponadto za przyjęciem stanowiska, że powierzenie zarządu nie zawiera w swej treści pełnomocnictwa do reprezentowania wspólnoty mieszkaniowej przed sądem, przemawiają zasadnicze reguły prawa cywilnego mówiące o teorii organu osoby prawnej i innej jednostki organizacyjnej niebędącej osobą prawną, a posiadającej zdolność prawną. Zarządca powierniczy wspólnoty nie jest organem wspólnoty mieszkaniowej, ale odrębnym od niej podmiotem, wyrażającym wobec osób trzecich, bądź przed sądem, swoją wolę, a nie wolę wspólnoty mieszkaniowej. Nie jest zatem możliwe odpowiednie stosowanie do zarządu powierniczego art. 21 ust. 1 ustawy o własności lokali.

Przyjąć zatem trzeba, że działanie zarządcy przed sądem może odbywać się wyłącznie z woli wspólnoty, na podstawie wyraźnego pełnomocnictwa. Tym samym skoro pełnomocnictwo takie jest wymagane, to nie można uznać, że wynika ono z istoty zarządu powierniczego, pogodzenie bowiem tych dwóch stanowisk jest niemożliwe.

A.Z.

III CZP 130/08

„Czy obligatoryjna zgoda zarządu spółki na ustanowienie zastawu rejestrowego na udziałach spółki z ograniczoną odpowiedzialnością powinna spełniać wymogi odnośnie formy czynności prawnej zawarte w art. 180 k.s.h. w zw. z art. 63 § 2 k.c., czy też wystarczająca jest zwykła forma pisemna zgodnie z art. 182 ust. 2 k.s.h.?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 29 września 2008 r., XIX Ga 312/08, XIX Gz 326/08, B. Zorębska, G. Jeziorowska, O. Gornowicz-Owczarek)

Jak zauważył Sąd Okręgowy, zarówno przepisy ustawy z dnia 6 grudnia 1996 r. o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów, jak i przepisy kodeksu spółek handlowych przewidują zachowanie formy szczególnej dla czynności prawnej w postaci zawarcia umowy zastawu rejestrowego, którego przedmiotem są udziały w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością. Ustawa o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów wymaga, aby każda umowa zastawnicza została zawarta na piśmie pod rygorem nieważności (art. 3 ust. 1). Kodeks spółek handlowych wprowadza dalej idące obostrzenie i przewiduje formę pisemną z podpisami notarialnie poświadczonymi dla umowy zastawu na udziale (udziałach) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (art. 180 k.s.h.).

Sąd przedstawiający zagadnienie prawne przychylił się do stanowiska wyrażonego przez Sąd Najwyższy, że art. 180 k.s.h. jest przepisem szczególnym w stosunku do art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 1996 r. o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów. Stąd wniosek, że umowa zastawnicza, której przedmiotem są udziały spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, musi być zawarta na piśmie z podpisami notarialnie poświadczonymi.

Sąd drugiej instancji zwrócił uwagę, że istnieją wątpliwości, jaka forma pisemna jest wymagana dla wyrażenia zgody osoby trzeciej na zawarcie umowy zastawniczej, jeśli taka zgoda jest wymagana. W konsekwencji należy ocenić, czy dla wyrażenia zgody przez zarząd spółki z ograniczoną odpowiedzialnością na ustanowienie zastawu wystarczająca jest zwykła forma pisemna.

Jak podkreślił Sąd drugiej instancji, interpretacja przepisów ustawy o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów oraz poglądy wyrażone w doktrynie wskazują,

że skutki braku zgody organu spółki wskazanego w umowie spółki w myśl art. 182 § 1 k.s.h. należy oceniać przez pryzmat art. 63 § 1 k.c. Ustawa o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów w art. 1 ust. 2 odsyła w sprawach nieuregulowanych wprost do przepisów kodeksu cywilnego, w tym zatem także do art. 63 k.c. Takie samo odesłanie występuje w kodeksie spółek handlowych (art. 2 k.s.h.).

Podnieść przy tym należy, że przepisy ustawy o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów nie zajmują się w ogóle kwestią wyrażenia zgody osoby trzeciej, powinien wobec tego mieć zastosowanie przepis art. 63 § 2 k.c., ustanawiający zasadę, iż zgoda powinna zachować taką formę czynności jak czynność prawna, której zgoda ma dotyczyć. Wymóg ten nie podlega żadnym wyjątkom. Brak też jest wyłączenia obowiązku zachowania szczególnej formy udzielenia zgody w przepisach kodeksu spółek handlowych.

Sąd przedstawiający zagadnienie prawne zwrócił także uwagę, że ustawodawca obostrzył możliwość zbycia lub zastawienia udziału szczególną formą (art. 180 k.s.h.), głównie ze względu na zabezpieczenie interesu wierzycieli. Skoro interes wierzycieli spółki z ograniczoną odpowiedzialnością wymógł wprowadzenie szczególnej formy dla zbycia udziału bądź jego zastawienia, to takie samo uzasadnienie istnieje dla zachowania formy szczególnej wyrażenia zgody określonego organu spółki na dokonanie przez udziałowca tej czynności.

A.Z.

*

III CZP 132/08

„Czy na podstawie art. 98 ust. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo Bankowe bank uprawniony jest do wystawienia po śmierci osoby, która bezpośrednio z bankiem dokonywała czynności bankowej, bankowego tytułu egzekucyjnego, z wymienieniem w jego treści jako dłużnika wyłącznie w/w osoby?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 26 września 2008 r., II Cz 937/08, B. Badenio-Gregrowicz, A. Bednarek, S. Krajewski)

Wątpliwości Sądu Okręgowego dotyczą wykładni art. 98 ust. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe (Dz.U. Nr 140, poz. 939 ze zm. – dalej: „Pr.bank.”).

Sąd zwrócił uwagę, że w doktrynie i w judykaturze można wyodrębnić stanowisko, iż przepis ten stanowi podstawę do wystawienia przez bank bankowego tytułu egzekucyjnego przeciwko następcom prawnym (spadkobiercom) dłużnika, który dokonał z bankiem czynności bankowej. Pogląd ten nie znalazł jednak aprobaty w doktrynie, jak też jest sprzeczny z zapatrywaniem Sądu Najwyższego wyrażonym w uchwale z dnia 7 stycznia 2004 r., III CZP 98/03 (OSNC 2005, nr 2, poz. 27).

Sąd Okręgowy przedstawił także pogląd, że art. 98 ust. 2 Pr.bank. stanowi podstawę do wystawienia przez bank bankowego tytułu egzekucyjnego przeciwko dłużnikowi, który dokonał z bankiem czynności bankowej, także po jego śmierci, ale z zaznaczeniem, iż jego obowiązek świadczenia przeszedł na oznaczone osoby trzecie (spadkobierców). Stanowisko to jest zgodne z powołaną uchwałą z dnia 7 stycznia 2004 r., III CZP 98/03, i zostało zaaprobowane przez część doktryny.

Sąd drugiej instancji wyróżnił również zapatrywanie, że art. 98 ust. 2 Pr.bank. stanowi podstawę do wystawienia przez bank bankowego tytułu egzekucyjnego przeciwko dłużnikowi, który dokonał z bankiem czynności bankowej, także po jego śmierci. Za tym stanowiskiem przemawia wykładnia literalna tego przepisu dokonana w związku z art. 96-97 Pr.bank. oraz część doktryny. Wprawdzie w literaturze został wyrażony pogląd, że niedopuszczalne jest wystawienie bankowego tytułu egzekucyjnego po śmierci dłużnika, gdyż nie może on być stroną postępowania cywilnego (art. 64 § 1 k.p.c.), Sąd Okręgowy podkreślił jednak, że wystawienie tego tytułu egzekucyjnego nie jest elementem postępowania cywilnego i dokonanie tej czynności odbywa się bez udziału dłużnika (żyjącego lub nie). W takim przypadku postępowanie cywilne wszczynane jest dopiero na skutek złożenia wniosku o nadanie bankowemu tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności. Skoro uczestnikami tego postępowania są następcy prawni zmarłego dłużnika, to nie ma mowy o braku zdolności sądowej. Poza tym spadkobiercy w postępowaniu klauzulowym mogą podnosić takie same zarzuty jak dłużnik oraz mogą wnieść powództwo przeciwegzekucyjne.

Sąd przedstawiający pytanie prawne zauważył także możliwość przyjęcia poglądu, że art. 98 ust. 2 stanowi podstawę prawną do wystawienia przeciwko dłużnikowi, który dokonał z bankiem czynności bankowej tytułu egzekucyjnego,

ale tylko do chwili jego śmierci. Uznanie tego zapatrywania oznaczałoby jednak powielenie w ww. przepisie unormowania zawartego w art. 788 § 1 k.p.c.

E.S.S.

*

III CZP 133/08

„Czy możliwość przewidzenia w statucie przez spółdzielnię mieszkaniową ograniczenia w przeniesieniu własności lokalu mieszkalnego »na inne osoby« w domach dla inwalidów, osób samotnych i innych domach o specjalnym przeznaczeniu – tak jak stanowi art. 12¹ ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (Dz.U. z 2003 r. Nr 119, poz. 1116 ze zm.) obejmuje również członków spółdzielni, którym przysługuje spółdzielcze lokatorskie prawo do lokalu mieszkalnego;

jeśli tak, to czy ograniczenie w możliwości zawarcia umowy o przeniesienie własności lokalu na rzecz członka spółdzielni, któremu przysługuje spółdzielcze lokatorskie prawo do lokalu mieszkalnego przewidziane w statucie spółdzielni mieszkaniowej, a oparte na art. 12¹ ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych, może dotyczyć *per analogiam* przekształcenia spółdzielczego lokatorskiego prawa do lokalu mieszkalnego na spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu dokonywanego w trybie art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 14 czerwca 2007 r. o zmianie ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2007 r. Nr 125, poz. 873) w domach dla inwalidów, osób samotnych i innych domach o specjalnym przeznaczeniu?”

(postanowienie Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 17 października 2008 r., I ACa 720/08, B. Wiklak, A. Graszewicz, K. Depczyński)

Przedstawione zagadnienie prawne dotyczy wykładni art. 12¹ ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (Dz.U. z 2003 r. Nr 119, poz. 1116 ze zm. – dalej: „u.s.m.”) i możliwości stosowania tego przepisu *per analogiam* do ograniczenia prawa do żądania przez członka spółdzielni, któremu przysługuje spółdzielcze lokatorskie prawo do lokalu mieszkalnego do zawarcia

umowy ze spółdzielnią o przekształcenie tego prawa w spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu po wejściu w życie ustawy z dnia 14 czerwca 2007 r. o zmianie ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2007 r. Nr 125, poz. 873).

Sąd Apelacyjny wyróżnił stanowisko, że w zakresie ograniczenia uprawnienia do żądania przekształcenia lokatorskiego prawa w prawo własnościowe należy stosować *per analogiam* przepisy dotyczące przeniesienia własności lokalu na członka, któremu przysługuje spółdzielcze lokatorskie prawo do tego lokalu. Ze względu na uchylenie art. 11¹ ust. 5 u.s.m. i opartego na nim § 63 ust. 5 statutu spółdzielni konieczne jest zastosowanie w tej sytuacji *per analogiam* art. 12¹ ust. 1 u.s.m. oraz § 64 ust. 4 statutu spółdzielni. Zapatrywanie to zakłada, że ograniczenie wynikające z art. 12¹ ust. 1 u.s.m. dotyczy także członków spółdzielni, pomimo że nie są oni wymienieni *expressis verbis* w tym przepisie, a występujące w nim pojęcie „inne osoby” może dotyczyć osób, o których mowa w art. 39 i 48 u.s.m. Za tym stanowiskiem przemawia także wykładnia językowa i celowościowa art. 12¹ ust. 1 u.s.m. oraz część doktryny.

Sąd drugiej instancji zwrócił uwagę na możliwość zajęcia przeciwnego poglądu, który wynika z wykładni systemowej ww. przepisu oraz z konstytucyjnej zasady równości wszystkich obywateli wobec prawa.

E.S.S.

*

III CZP 134/08

„Czy w razie uznania za bezskuteczną wobec masy upadłości czynności prawnej rozporządzenia nieruchomością (prawem użytkowania wieczystego) dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli upadłego, podmiot – niebędący wierzycielem osobistym, ani rzeczowym upadłego – na rzecz którego, po dokonaniu czynności prawnej rozporządzenia, a przed uznaniem jej bezskuteczności, została ustanowiona hipoteka na nieruchomości stanowiącej przedmiot tego rozporządzenia i przeciwko któremu syndyk masy upadłości nie występował z roszczeniem opartym na art. 56 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. Prawo upadłościowe

(Dz.U. z 1991 r. Nr 118, poz. 512 ze zm.) w zw. z art. 531 § 1 i 2 k.c., w przypadku wydania nieruchomości (praw do niej) masie upadłości (art. 59 § 1 powołanego prawa upadłościowego), staje się wierzycielem rzeczowym upadłego/masy upadłości,(względnie winien być traktowany jak taki wierzyciel) i jest uprawnionym do zaspokojenia, stosownie do treści art. 204 § 1 pkt 2 b powołanego prawa upadłościowego?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 7 listopada 2008 r., XII Gz 377/08, M. Grodziński, D. Janiszewski, G. Tarkowska)

W ocenie Sądu Okręgowego, na przedstawione pytanie prawne należy udzielić odpowiedzi twierdzącej, ustanowienie hipoteki może bowiem zostać uznane za „rozporządzenie przez osobę trzecią korzyścią”, o którym mowa w art. 531 § 2 k.c. Syndyk masy upadłości może zatem dochodzić bezskuteczności czynności prawnej przeciwko podmiotowi, na rzecz którego ustanowiono hipotekę, jeśli twierdzi, że dokonano jej z pokrzywdzeniem wierzycieli masy upadłości (art. 531 § 2 k.c. w związku z art. 56 Prawa upadłościowego). W braku takiego orzeczenia hipoteka jest skuteczna względem wierzycieli masy upadłości. Jeśli orzeczenie bezskuteczności czynności rozporządzenia nieruchomości obejmuje tylko tę czynność, a nie także następcze obciążenie nieruchomości hipoteką, można uznać, że nieruchomość ta wchodzi do masy upadłości wraz z obciążeniem w formie hipoteki (art. 59 Prawa upadłościowego). Stosownie do art. 150 § 2 Prawa upadłościowego, podmiot, na rzecz którego ustanowiona jest hipoteka, powinien być traktowany jak wierzyciel rzeczowy i jest uprawniony do zgłoszenia swojej wierzytelności sędziemu komisarzowi; może także oczekiwać zaspokojenia zgodnie z art. 120 § 2 w zw. z art. 204 § 1 pkt 2b Prawa upadłościowego.

Pogląd ten budzi jednak wątpliwości, gdyż nie uwzględnia ani istoty skutków prawnych wywołanych orzeczeniem bezskuteczności zaskarżonej skargą paulińską czynności prawnej, ani charakteru prawnego wynikającego z art. 59 Prawa upadłościowego obowiązku wydania masie upadłości przedmiotów majątkowych, które w wyniku bezskutecznej czynności prawnej wyszły z majątku dłużnika.

E.S.S.

III CZP 135/08

„Czy przewidziana w treści art. 207 ust. 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (jedn. tekst: Dz.U. z 2004 r. Nr 261, poz. 2603 ze zm.), możliwość zwolnienia od poniesienia pierwszej opłaty z tytułu użytkowania wieczystego odnosi się także do podmiotu, który zabudował nieruchomość na podstawie pozwolenia na budowę z lokalizacją czasową w przypadku zgodności tej lokalizacji z ustaleniami planu miejscowego (art. 207 ust. 1a ustawy o gospodarce nieruchomościami)?”

(postanowienie Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 5 września 2008 r., I ACa 443/08, M. Rodatus, A. Owczarek, J. Pyżlak)

Wątpliwości Sadu Apelacyjnego dotyczą wykładni art. 207 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz.U. z 2004 r. Nr 261, poz. 2603 - dalej: „u.g.n.”) i problemów interpretacyjnych związanych z wejściem w życie ustawy z dnia 7 stycznia 2000 r. o zmianie ustawy o gospodarce nieruchomościami oraz innych ustaw (Dz.U. Nr 6, poz. 70).

Sąd drugiej instancji wyróżnił pogląd, że art. 207 ust. 2 u.g.n. odnosi się zarówno do posiadaczy określonych w ust. 1, jak i w ust. 1a tego przepisu. W uzasadnieniu tego stanowiska powołał się na postulat zrównania praw posiadaczy, którzy w sposób zgodny z prawem dokonali nakładów na grunt i dotychczas bezskutecznie domagali się uregulowania swojej sytuacji prawnej.

Sąd Apelacyjny zwrócił uwagę na możliwość zajęcia przeciwnego stanowiska. Zakładając racjonalność ustawodawcy należy uznać, że celowo wprowadził on ust. 1a do art. 207, nie dokonując adekwatnej zmiany w ust. 2 tego przepisu, w ten sposób chciał bowiem zróżnicować obie kategorie posiadaczy. Za tym zapatrywaniem przemawia także wykładnia systemowa ww. przepisu oraz pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w postanowieniu z dnia 23 stycznia 2004 r., III CZP 107/03 (MoP 2006, nr 13, s. 717). Sąd ten zauważył także, że warunkiem zwolnienia od pierwszej opłaty z tytułu użytkowania wieczystego jest złożenie wniosku przed upływem roku od dnia wejścia w życie ustawy o gospodarce nieruchomościami, tj. przed dniem 1 stycznia 1999 r., podczas gdy w tej dacie posiadaczom określonym w art. 207 ust. 1a u.g.n. nie przysługiwało roszczenie o oddanie nieruchomości

w użytkowanie wieczyste, co dodatkowo podważa możliwość przyznania im prawa do ubiegania się o zwolnienie od pierwszej opłaty.

E.S.S.

*

III CZP 136/08

„1.Czy w sprawie ze skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego wydanego przed wejściem w życie ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o zmianie ustawy kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. Nr 178, poz. 1478), wszczętej po wejściu w życie tej ustawy, w zakresie podstaw skargi (w szczególności braku zapisu na sąd polubowny bądź nieważności tego zapisu z uwagi na brak pełnomocnictwa do zawarcia umowy o zapis na sąd polubowny) mają zastosowanie przepisy kodeksu postępowania cywilnego w nowym brzmieniu, czy też przepisy dotychczasowe.

2. W przypadku gdyby miały zastosowanie przepisy dotychczasowe – czy w skardze o uchylenie wyroku sądu polubownego strona może powoływać się na brak zapisu na sąd polubowny lub nieważność tego zapisu, jeżeli w postępowaniu przed sądem polubownym nie zgłaszała takiego zarzutu?”

(postanowienie Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 31 lipca 2008 r., VI ACa 1683/07, M. Podogrodzki, A. Wapińska, J. Sadowski)

Sąd Apelacyjny zwrócił uwagę, że wyrok sądu polubownego został wydany przed wejściem w życie ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. Nr 178, poz. 1478), tj. przed dniem 17 października 2005 r., natomiast skarga o uchylenie tego wyroku wpłynęła do sądu po tym dniu. Odniósł się do art. 2 ustawy nowelizującej, zgodnie z którym postępowanie przed sądem polubownym, w tym postępowanie ze skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego, wszczęte przed wejściem w życie niniejszej ustawy, toczy się według przepisów dotychczasowych. Zauważył, że wykładnia literalna tego przepisu prowadzi do wniosku, iż jeśli wyrok sądu polubownego został wydany podczas obowiązywania dotychczasowych przepisów, ale sprawa ze skargi o jego uchylenie została wszczęta po wejściu w życie ustawy nowelizującej, to do rozpoznania tej sprawy należy

stosować przepisy nowe. Wątpliwości Sądu Apelacyjnego budzi jednak zastosowanie w sprawie nowych przepisów dotyczących podstaw skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego, sąd polubowny orzekał bowiem na podstawie innego stanu prawnego. Dokonanie oceny wyroku tego sądu według nowych przepisów, szczególnie w zakresie podstaw skargi, stanowiłoby odstępstwo od dotychczasowych zasad intertemporalnych i byłoby sprzeczne z poczuciem praworządności.

Przedstawione zagadnienie prawne jest istotne ze względu na częściowo odmienne uregulowanie podstaw skargi w odniesieniu do oceny zapisu na sąd polubowny. Zgodnie z dawnym art. 712 § 1 pkt 1 k.p.c., uchylenia wyroku sądu polubownego można było żądać, gdy nie było zapisu na sąd polubowny albo gdy zapis był nieważny lub utracił moc. Obecnie ustawodawca dodał przesłankę „bezskuteczności zapisu na sąd polubowny”, co ma znaczenie w przypadku podnoszenia zarzutu nieistnienia zapisu na sąd polubowny z powodu braku pełnomocnictwa do zawarcia umowy takiego zapisu. W ocenie Sądu drugiej instancji, rozstrzygnięcie powyższej kwestii jest ważne, gdyż w zależności od przyjęcia, jaki charakter prawny ma zapis na sąd polubowny, można rozważać zastosowanie art. 1167 k.p.c., co wpływa na ocenę pełnomocnictwa do zawarcia umowy zapisu na sąd polubowny.

W zakresie zagadnienia wyrażonego w pkt. 2 przedstawionego pytania prawnego, Sąd Apelacyjny, biorąc pod uwagę cel postępowania polubownego, którym jest szybkie zakończenie sporu, uznał, że podniesienie zarzutu braku zapisu na sąd polubowny (lub jego nieważność) dopiero w postępowaniu przed sądem powszechnym może stanowić nadużycie procesowe także wtedy, gdy przepisy dotychczasowe nie regulowały wprost prekluzji tego zarzutu.

E.S.S.

*

III CZP 138/08

„Czy przepis art. 35 ust. 4¹ ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych wyłącza zasiedzenie nieruchomości przez

spółdzielnię mieszkaniową będącą następcą prawnym spółdzielni, która na nieruchomości tej wybudowała budynek?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 17 listopada 2008 r., V Ca 1883/08, O. Rudziński, A. Fronczak, M. Góral)

W ocenie Sądu Okręgowego, w sprawie należy zastosować zasady określone w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 18 stycznia 2008 r., V CSK 351/07 (BSN 2008, nr 3, s. 15), zgodnie z którymi odstępstwo od wykładni językowej jest dopuszczalne tylko wtedy, gdy przemawiają za nim szczególnie istotne i doniosłe racje prawne, społeczne, ekonomiczne lub moralne. Zastosowanie wykładni innej niż literalna może być zatem uzasadnione tylko w wyjątkowych okolicznościach, gdyż adresaci norm prawnych mają prawo polegać na tym, co ustawodawca w przepisie rzeczywiście wyraził, a nie na tym, co chciał wyrazić. Zdaniem Sądu drugiej instancji, dla przedstawionego zagadnienia prawnego najistotniejsze znaczenie ma kwestia, czy art. 35 ust. 4¹ ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (Dz.U. z 2003 r. Nr 119, poz. 1116 – dalej: „u.s.m.”) należy traktować jako część zespołu przepisów stanowiących pewien etap porządkowania stosunków cywilnoprawnych związanych z wieloletnim władaniem gruntami państwowymi, czy jako element nowelizacji ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych. Zauważył, że treść tego przepisu oraz jego zakres wskazują, że stanowi on normę o charakterze przejściowym umożliwiającą członkom spółdzielni mieszkaniowych zrealizowanie prawa określonego w art. 12 u.s.m. w sytuacji, gdy spółdzielnia posiada budynek posadowiony na działce stanowiącej własność Skarbu Państwa lub gminy. Zwrócił także uwagę na niemożliwość pogodzenia skutków wykładni literalnej z zasadami sukcesji uniwersalnej. Podkreślił, że wykładnia przepisu nie może być dokonywana w oderwaniu od realiów, w których przepis ten funkcjonuje, faktem powszechnie znanym jest bowiem decentralizacja spółdzielczości mieszkaniowej. Spółdzielnia, która powstała w wyniku sukcesji uniwersalnej przejęła także majątek (budynek), powinna być zatem traktowana jako podmiot uprawniony do szczególnego nabycia własności przez zasiedzenie w rozumieniu art. 35 ust. 4¹ u.s.m.

E.S.S.

III CZP 139/08

„Czy Skarb Państwa odpowiada za szkody wyrządzone zaniechaniem legislacyjnym w sytuacji, gdy stan beczynności prawodawcy powstał przed dniem 1 września 2004 r.?”

(wniosek Rzecznika Praw Obywatelskich z dnia 25 listopada 2008 r., RPO-598253-IV/08/MC)

Rzecznik Praw Obywatelskich przedstawił powyższe zagadnienie prawne w związku z rozbieżnością istniejącą w judykaturze Sądu Najwyższego w zakresie wykładni i stosowania art. 417 k.c. w brzmieniu obowiązującym od dnia 17 października 1997 r., tj. od dnia wejścia w życie Konstytucji, do dnia 1 września 2004 r., tj. do dnia wejścia w życie ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 162, poz. 1692) oraz wydaniem przez Trybunał Konstytucyjny wyroku w dniu 4 grudnia 2001 r., SK 18/00 (OTK-A 2001, nr 8, poz. 256) odnośnie do art. 77 ust. 1 Konstytucji. Zwrócił uwagę na art. 5 ustawy nowelizującej kodeks cywilny, będący przepisem intertemporalnym, i uznał, że jeżeli zdarzenie wyrządzające szkodę zaistniało przed dniem 1 września 2004 r., należy stosować przepisy dawne, a jeśli wystąpiło po tym dniu, to należy stosować przepisy nowe.

Rzecznik Praw Obywatelskich wyróżnił stanowisko, że osoba poszkodowana bezprawnym zaniechaniem ustawodawcy w ww. okresie może wytoczyć powództwo odszkodowawcze przeciwko Skarbowi Państwa wynikające z konieczności zapewnienia realizacji nadrzędnej wartości, jaką jest konstytucyjne prawo podmiotowe do odszkodowania. Za tym zapatrywaniem przemawia stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w uchwale z dnia 6 lipca 2006 r., III CZP 37/06 (OSNC 2007, nr 9, poz. 56) oraz w wyrokach z dnia 24 września 2003 r., I CK 143/03 (OSNC 2004, nr 11, poz. 179), z dnia 16 lutego 2005 r., IV CK 541/04 (OSP 2006, nr 1, poz. 3) i z dnia 4 sierpnia 2006 r., III CSK 138/05 (OSNC 2007, nr 4, poz. 63). Do tej grupy orzeczeń należą także tzw. wyroki zabużańskie, odnoszące się do kwestii legalności działań ustawodawcy w zakresie realizacji prawa do rekompensaty dla osób przesiedlonych z terenów RP, które po drugiej wojnie światowej weszły w skład ZSRR (wyroki z dnia 21 listopada 2003 r., I CK 323/02, OSNC 2004, nr 6, poz. 103, i z dnia 30 czerwca 2004 r., IV CK 491/03, MoP 2005, nr 11, s. 552).

Rzecznik Praw Obywatelskich przedstawił także orzeczenia Sądu Najwyższego odmiennie interpretujące przedstawione zagadnienie, tzn. że przed dniem 1 września 2004 r. nie było podstaw prawnych do dochodzenia odszkodowania za bezprawne zaniechanie ustawodawcy (uchwała z dnia 24 listopada 2005 r., III CZP 82/05, OSNC 2006, nr 9, poz. 148, oraz w wyrokach z dnia 15 lutego 2007 r., II CSK 483/06, niepubl., i z dnia 5 grudnia 2007 r., I CSK 273/07, BSN 2008, nr 2, poz. 17). Zauważył, że dla rozstrzygnięcia przedstawionego zagadnienia prawnego najistotniejsze znaczenie ma prawidłowe wyważenie pomiędzy fundamentalnymi zasadami demokratycznego państwa, tj. prawem do rekompensaty szkód wyrządzonych przez władzę oraz granicami tego prawa wyznaczonymi przez gwarancje o charakterze prawnoustrojowym. Rzecznik przychylił się do stanowiska, które najlepiej realizuje konstytucyjne prawa obywateli, i uznał, że na gruncie stanu prawnego obowiązującego od dnia 17 października 1997 r. do dnia 1 września 2004 r. osoby, które poniosły szkodę z tytułu deliktu w postaci zaniechania ustawodawcy, mają prawo do odszkodowania od Skarbu Państwa. Zaznaczył jednocześnie, że zapatrywanie to nie dotyczy okresu przed wejściem w życie Konstytucji, gdyż wtedy nie istniała żadna normatywna podstawa przyznająca jednostce prawo do rekompensaty szkody wyrządzonej przez niezgodne z prawem działanie organu władzy publicznej.

E.S.S.

*

III CZP 140/08

„Czy zasiłek pogrzebowy wypłacony na podstawie art. 77 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jedn. tekst.: Dz.U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 ze zm.) podlega

uwzględnieniu przy ustalaniu odszkodowania dochodzonego na podstawie art. 446 § 1 k.c.?”

(postanowienie składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 10 października 2008 r., III CZP 60/08, T. Ereciński, M. Bączyk, T. Bielska-Sobkowicz, J. Górski, I. Gromska-Szuster, L. Walentynowicz, K. Zawada)

Notka:

Postanowieniem z dnia 10 października 2008 r. skład siedmiu sędziów Sądu Najwyższego przedstawił zagadnienie prawne pełnemu składowi Izby Cywilnej Sądu Najwyższego. Zagadnienie to zostało omówione w „Izbie Cywilnej” 2008, nr 5, s. 25, sygn. akt III CZP 60/08.

GLOSY

prawo cywilne materialne

Umowa najmu całej nieruchomości budynkowej, będącej przedmiotem zajęcia, mająca na celu obejście przepisów, które zabezpieczają prawa wierzyciela egzekwującego, jest nieważna.

(wyrok z dnia 12 stycznia 2006 r., II CK 360/05, A. Górski, J. Frąckowiak, H. Pietrkowski, niepubl.)

Glosa

Tomasza Czecha, Glosa 2008, nr 4, str. 46

Glosa ma charakter aprobujący.

Autor podkreślił, że strony zawierając umowę najmu zmierzały do udaremnienia egzekucji z nieruchomości i wyprowadzenia spod zajęcia pożytków cywilnych, które ta nieruchomość przynosiła. W konsekwencji, jak zauważył, utrzymanie takiej umowy w obrocie prawnym pozostawałoby w kolizji z regulacjami, które mają chronić interesy wierzycieli prowadzących egzekucję. Należało więc uznać ją za nieskuteczną.

Glosator rozważył ponadto trzy kwestie. Pierwsza dotyczy możliwej nieważności umowy w sytuacji, w której czynsz najmu został ustalony jako pewien procent dochodów uzyskanych z podnajmowania nieruchomości. Zdaniem glosatora, nie powoduje to nieważności umowy najmu, jednak determinuje konieczność zbadania tej okoliczności w sytuacji analizowania rzeczywistego celu tej umowy.

Druga kwestia odnosi się do kryteriów, według których należy oceniać skuteczność umowy najmu nieruchomości zawartej przez dłużnika (zarządcę) po jej zajęciu. Glosator, ze względu na art. 935-936 k.p.c., za kryteria wiodące uznał zobiektywizowane interesy wierzycieli, którzy prowadzą egzekucję.

Trzecie zagadnienie dotyczy udzielenia odpowiedzi na pytanie, jakimi instrumentami prawnymi dysponuje wierzyciel lub nabywca rzeczy, jeżeli umowa najmu nieruchomości w celu fraudacyjnym została zawarta jeszcze przed jej zajęciem. Zdaniem autora, w rachubę – dla podważenia umowy najmu – wchodzi zastosowanie art. 353¹ k.c., wykorzystanie konstrukcji obejścia ustawy (art. 58 §1 k.c.) albo posłużenie się instytucją pozorności (art. 83 §1 k.c.).

Autor wskazał również pomocne kryteria dla oceny, czy umowa najmu jest nadużywana przez dłużnika w celu udaremnienia lub istotnego utrudnienia egzekucji z nieruchomości.

P.G.

*

Naruszenie przez biegłego rewidenta zasad wykonywania tego zawodu, określonych ustawowo oraz w tzw. normach deontologicznych, może być uznane za czyn niedozwolony (ustawa z dnia 29 listopada 1994 r. o rachunkowości, Dz.U. Nr 121, poz. 591, ze zm. oraz ustawa z dnia 13 października 1994 r. o biegłych rewidentach i ich samorządzie, Dz.U. Nr 121, poz. 592).

(wyrok z dnia 1 grudnia 2006 r., I CSK 315/06, G. Bieniek, S. Dąbrowski, K. Zawada, OSNC 2007, nr 11, s. 169; BSN 2007, nr 3, s. 13; Pr.Bankowe 2007, nr 11, s. 23 ; R.Pr. 2007, nr 6, s. 125).

Glosa

Konrada Zacharzewskiego, Glosa 2008, nr 4, str. 105

Glosa ma charakter krytyczny w zakresie skutków naruszenia norm wykonywania zawodu, rozumianych przez Sąd Najwyższy, jako normy deontologiczne.

Glosator zwrócił uwagę, że analizowane orzeczenie było już przedmiotem krytycznego zainteresowania doktryny, natomiast – jak stwierdził – koncentruje swoje rozważania zasadniczo wokół prawnego charakteru norm wykonywania zawodu (zwanych normami deontologicznymi), rozumianych jako źródło stosunku umownego.

Zważywszy na stanowisko Sądu Najwyższego, który nie zakwestionował poglądu, że uchybienie normom wykonywania zawodu biegłego rewidenta (normom deontologicznym) stanowi czyn niedozwolony, mimo że strony łączyło zobowiązanie umowne, niewykonane należycie, glosator postawił trzy pytania, które w jego zamiarze mają umożliwić ocenę trafności zapatrywań tego Sądu.

W pierwszej kolejności autor rozważył, czy opracowane przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów normy wykonywania zawodu są w ogóle regułami etyki zawodowej biegłych rewidentów. Normy te zostały zakwalifikowane przez Sąd Najwyższy jako normy deontologiczne, ale autor nie zgodził się z tym stanowiskiem, gdyż, w jego ocenie, powinność biegłego rewidenta w zakresie weryfikacji prawidłowości stosowania przepisów prawa podatkowego stanowi moralnie obojętny składnik stosunku obligacyjnego jako jedna z powinności umownych. Wysoki stopień wiedzy fachowej wymagany dla uzyskania uprawnień biegłego rewidenta, według glosatora, również nie uzasadnia poglądu Sądu Najwyższego, że normy wykonywania zawodu to normy deontologiczne; zakresy znaczeniowe tych pojęć nie są tożsame.

Glosator poruszył również problematykę źródła mocy wiążącej reguł wykonywania zawodu biegłego rewidenta w stosunkach umownych. Rozważył możliwy sposób kwalifikacji norm wykonywania zawodu biegłego na tle systematyki źródeł umownego stosunku obligacyjnego. W rezultacie zaproponował uznanie tych norm za ustalony przez jedną ze stron wzorzec umowy, w szczególności jako ogólne warunki umów.

Autor glosy skoncentrował się także na kwestii dopuszczalności uznania norm wykonywania zawodu przez biegłego rewidenta jako źródła uprawnień i obowiązków umownych jego kontrahenta.

Konkludując stwierdził, że obowiązek badania prawidłowości stosowania prawa podatkowego spoczywał na biegłym rewidentcie, ale jego źródłem nie była powszechna norma moralna, lecz norma indywidualna i konkretna, wynikająca z umowy, której treść została ukształtowana przez zasady wykonywania zawodu. Naruszenie powinności badania prawa podatkowego, pod kątem prawidłowości jego stosowania, nie było czynem niedozwolonym, ponieważ nie stanowiło naruszenia obowiązku powszechnego, niezależnego od treści łączącego strony zobowiązania.

Do komentowanego orzeczenia głosem krytyczną napisał J. Jastrzębski (Glosa 2007, nr 2, s. 45), a głosem aprobującą A. Machura (Dor. Podat. 2007, nr 4, s. 37).

P.G.

*

Odszkodowanie należne na podstawie art. 446 § 3 k.c. jest „stosownym świadczeniem”, a więc nie obejmuje utraty wszystkich możliwych w przyszłości korzyści od osoby, która utraciła życie.

(wyrok z dnia 14 marca 2007 r., I CSK 465/06, S. Dąbrowski, G. Bieniek, J. Górowski, OSP 2008, nr 11, poz. 123)

Glosa

Moniki Wałachowskiej, Orzecznictwo Sądów Polskich 2008, nr 11, poz. 123

Glosa ma charakter aprobujący.

Glosatorka przedstawiła istotę roszczenia odszkodowawczego wynikającego z art. 446 § 3 k.c. Wyraziła aprobatę dla stanowiska Sądu Najwyższego, zgodnie z którym do ustalenia wysokości szkody poniesionej przez osobę najbliższą zmarłemu nie można stosować mierników właściwych dla oceny wielkości uszczerbku bezpośrednio poszkodowanego. Podkreśliła, że istotą wskazanego odszkodowania jest rekompensata niewymiernych szkód. Zasądzone przez sąd odszkodowanie nie ma – w ocenie autorki – wynagrodzić szkody poniesionej przez osoby z najbliższego kręgu zmarłego, lecz służyć przystosowaniu się poszkodowanego do nowych warunków życia. Wskazała następnie, że celem odszkodowania przyznawanego osobie najbliższej nie jest rekompensata szkody niemajątkowej, lecz trudnych do uchwycenia uszczerbków wpływających na sytuację życiową poszkodowanego.

Podsumowując, glosatorka podniosła, że roszczenie przewidziane w art. 446 § 3 k.c. ma na celu rekompensatę rzeczywistego pogorszenia sytuacji życiowej osoby najbliższej, nie może natomiast stanowić źródła jej wzbogacenia.

M.P.

Do umowy zawartej przez zarząd spółdzielni bez wymaganej do jej ważności uchwały walnego zgromadzenia lub rady nadzorczej ma zastosowanie w drodze analogii art. 103 § 1 i 2 k.c.

(uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 14 września 2007r., III CZP 31/07, H. Ciepła, K. Pietrzykowski, E. Skowrońska-Bocian, K. Tyczka-Rote, H. Wrzeszcz, M. Wysocka, K. Zawada, OSNC 2008, nr 2, poz. 14; BSN 2007, nr 9, s. 7; Pr. Bank. 2008, nr 1, s. 11; MoP 2008, nr 2, s. 89; OSP 2008, nr 5, poz. 56 ; Rej. 2007, nr 10, s. 173; Pal. 2007, nr 11-12, s. 254; R.Pr. 2008, nr 1, s. 88; Rej. 2008, nr 2, s. 191; NPN 2008, nr 1, s. 125; PUG 2008, nr 4, s. 33)

Glosa

Jarosława Grykiela, Prawo Spółek 2008, nr 11, s. 46

Glosa jest krytyczna.

Glosator podzielił swoją wypowiedź na dwie części; w pierwszej odniósł się do oceny stanowiska Sądu Najwyższego w świetle prawa spółdzielczego, a w drugiej ocenił to stanowisko odnośnie do wpływu wadliwej reprezentacji na umowę.

Glosator podkreślił, że Sąd Najwyższy dokonał wadliwej wykładni art. 38 Prawa spółdzielczego, który reguluje zasady dotyczące prowadzenia spraw spółdzielni. Zgodnie z ogólnie przyjętą zasadą, ważność czynności prawnej ze sfery reprezentacji nie jest w żaden sposób uzależniona od prawidłowości czynności z zakresu prowadzenia spraw, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej. Takim przepisem szczególnym jest art. 17 § 1 k.s.h., podobnej formuły nie zawiera natomiast art. 38 Prawa spółdzielczego. Tym samym należy przyjąć, że naruszenie zasad przewidzianych w art. 38 Prawa spółdzielczego nie prowadzi do nieważności umowy, a jedynie może rodzić odpowiedzialność organizacyjną lub odszkodowawczą członków zarządu. Takiej wykładni nie stoi na przeszkodzie niekwestionowany argument, że art. 38 Prawa spółdzielczego należy do *iuris cogentis*. Bezwzględny charakter wyrażonej w nim normy oznacza jedynie tyle, że nie ma możliwości odrębnego uregulowania w statucie spółdzielni zasad podejmowania decyzji w sprawie zbycia nieruchomości.

Glosator krytycznie ocenił również przyjęcie przez Sąd Najwyższy możliwości stosowania przepisów o pełnomocnictwie do oceny skutków wadliwej reprezentacji w ramach organu osoby prawnej. Pogląd przedstawiony w uchwale jest – zdaniem autora glosy – sprzeczny z art. 39 k.c., który w sposób wyłączny reguluje problematykę wadliwej reprezentacji w odniesieniu do organu osoby prawnej. Norma prawna zawarta w tym przepisie ma charakter bezwzględnie wiążący, a jej naruszenie skutkuje nieważnością umowy. Skutek ten nie został wyrażony wprost, ale wynika z porównania treści art. 39 i 103 k.c. W art. 39 k.c. wyraźnie pominięto możliwość potwierdzenia umowy, a jednocześnie wprowadzono automatyczny obowiązek zwrotu otrzymanego świadczenia oraz naprawienia szkody.

Glosator zaznaczył, że nietrafne są dalsze argumenty podniesione przez Sąd Najwyższy. W prawie niemieckim nie ma odpowiednika art. 39 k.c., przez co stosowanie w drodze analogii przepisów o pełnomocnictwie jest uzasadnione. Przepis art. 17 k.s.h. reguluje odmienne zagadnienie, a więc zależność między ważnością czynności z zakresu reprezentacji od prawidłowego dokonania czynności z zakresu prowadzenia spraw. Nie przekonuje również nawiązanie do art. 17a ust. 2 ustawy o zasadach wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa, który – przez wprowadzenie odmiennej sankcji – ma charakter szczególny względem art. 39 k.c. Tym samym, przy przyjęciu proponowanej przez Sąd Najwyższy wykładni art. 39 k.c., wskazany przepis staje się zbędny.

Do omawianego orzeczenia glosy krytyczne napisali także J. Naworski (MoP 2008, nr 8, s. 432) i T. Szczurowski (Glosa 2008, nr 3, s. 69), a glosy aprobujące R.L. Kwaśnicki i P. Letolc (MoP 2008, nr 8, s. 432), S. Sołtysiński (OSP 2008, nr 5, poz. 56) oraz Z. Kuniewicz (Glosa 2008, nr 3, s. 57). Z aprobatą omówił je także M. Borkowski w artykule „Konsekwencje działania »fałszywego« piastuna organu osoby prawnej” (PPH 2008, nr 7, s. 52).

Ł.W.

*

Sprawami związanymi z zawarciem umowy, o której mowa w art. 21¹ ust. 2 w zw. z art. 108 ust. 5 pr.aut., są spory pomiędzy operatorami

sieci kablowych a organizacjami zbiorowego zarządzania prawami autorskimi dotyczące zarówno obowiązku zawarcia umowy o reemisję utworów w sieciach kablowych, jak i warunków, na jakich umowa ma być zawarta. W wymienionych sprawach, należących do kompetencji Komisji Prawa Autorskiego, dopuszczalność drogi sądowej jest uzależniona od wyczerpania postępowania przed tą Komisją (art. 108 ust. 7 pr.aut.).

(postanowienie z dnia 6 grudnia 2007 r., III CZP 107/07, M. Wysocka, A. Górski, K. Tyczka-Rote, OSP 2008, nr 11, poz. 122; MoP 2008, nr 1, s. 2)

Glosa

Jana Bleszyńskiego, Orzecznictwo Sądów Polskich 2008, nr 11, poz. 122

Glosa ma charakter częściowo krytyczny.

Autor zaaprobował stanowisko Sądu Najwyższego, że art. 21¹ ust. 1 Pr.aut. wprowadza przymus zawierania przez operatora kablowego z organizacjami zbiorowego zarządzania umów o reemisję. Podzielił także pogląd, że przedmiotem sporu przed Komisją Prawa Autorskiego może być zarówno właściwość organizacji zbiorowego zarządzania, jak i treść umowy o reemisję (w tym wysokość wynagrodzenia, zasady jego naliczania i wypłaty). Zakwestionował natomiast zapatrywanie, że istnieje symetria między kognicją Komisji Prawa Autorskiego i sądu powszechnego co do dopuszczalności ustalania treści umowy o reemisję. Glosator nie podzielił również stanowiska Sądu Najwyższego uzależniającego dopuszczalność sądowego ustalenia treści umowy o reemisję od wcześniejszego wyczerpania drogi przed Komisją Prawa Autorskiego.

Komentator odwołał się następnie do postanowień dyrektywy nr 93/83 Rady WE z dnia 27 września 1993 r. w sprawie koordynacji niektórych zasad dotyczących prawa autorskiego oraz praw pokrewnych stosowanych do przekazu satelitarnego oraz reemisji drogą kablową, wskazując, że nakłada ona na państwo obowiązek zapobiegania nadużywaniu pozycji dominującej w negocjacjach.

W dalszej części opracowania autor wyraził pogląd, że postępowanie przed Komisją Prawa Autorskiego nie zawsze prowadzi do wydania merytorycznego rozstrzygnięcia. Wywiódł stąd, że zawarte w glosowanym postanowieniu stanowisko o niedopuszczalności drogi sądowej do czasu merytorycznego rozstrzygnięcia

w zakresie objętym wnioskiem złożonym na podstawie art. 21¹ ust. 2 Pr.aut. w związku z art. 108 ust. 5 Pr.aut. może pozbawić stronę realnej możliwości wystąpienia z powództwem. W konsekwencji – w ocenie autora – dokonana przez Sąd Najwyższy wykładnia ogranicza prawo do sądu.

Głosę krytyczną do powołanego postanowienia opracowała również K. Szczepanowska-Kozłowska (Glosa 2008, nr 3, s. 122).

M.P.

*

Wybór rady nadzorczej spółki akcyjnej w drodze głosowania oddzielnymi grupami (art. 385 § 3 k.s.h.) wymaga uchwały walnego zgromadzenia podjętej z zachowaniem przewidzianego statutem *quorum*.

(wyrok z dnia 13 grudnia 2007 r., I CSK 329/07, K. Pietrzykowski, I. Gromska-Szuster, Z. Kwaśniewski, OSNC-ZD 2008, nr 2, poz. 59; BSN 2008, nr 2, s. 17)

Glosa

Katarzyny Bilewskiej, Monitor Prawniczy 2008, nr 21, s. 1167

Glosatorka podzieliła konkluzję zawartą w tezie wyroku Sądu Najwyższego i jednocześnie zgłosiła wątpliwości co do trafności poglądów zawartych w jego uzasadnieniu.

Kluczowym dla rozpoznawanej sprawy jest zagadnienie relacji między art. 385 § 3-9 a art. 408 § 1 k.s.h. i odpowiedź na pytanie, czy przepisy regulujące wybór członków rady nadzorczej przez głosowanie oddzielnymi grupami stanowią szczególny tryb procedowania walnego zgromadzenia, do którego nie mają zastosowania przepisy ogólne, w tym dotyczący wymogu *quorum* art. 408 k.s.h. W pierwszej kolejności autorka odwołała się do treści art. 385 k.s.h. i stwierdziła, że co prawda przepis ten stanowi, iż wybór rady nadzorczej powinien być dokonany w drodze głosowania grupami, to jest to tylko techniczny aspekt funkcjonowania wlanego zgromadzenia i choć wybór jest dokonywany w specyficznej formie, to nadal ma postać formalną uchwały wlanego zgromadzenia wspólników, w związku z czym ma tu zastosowanie wymóg przewidziany w art. 408 § 1 k.s.h.

Autorka podjęła polemikę z zawartym w uzasadnieniu wyroku stwierdzeniem, że za koniecznością przyjęcia wymogu *quorum* przy wyborze członków rady nadzorczej w drodze głosowania oddzielnymi grupami przemawia charakter i natura spółki akcyjnej oraz zasada tzw. rządów większości. Jej zdaniem, nie można zgodzić się z tezą, że zasada ta jest tylko ogólną ideą relacji korporacyjnych, a uprzywilejowanie określonej grupy akcjonariuszy stanowi wyjątek od tej zasady i jako taki nie może negować jej istnienia. Zachowanie wymogu *quorum* przy powoływaniu członków zarządu w drodze głosowania grupami ze swej istoty nie służy bowiem ochronie interesu większości akcjonariuszy, lecz przeciwnie – zagwarantowaniu praw mniejszości w spółce. Kierunek interpretacyjny zaprezentowany przez Sąd Najwyższy prowadzi do zniweczenia istoty wyjątku jako regulacji szczególnej.

R.N.

Glosa

Mateusza Rodzyńkiewicza, Glosa 2008, nr 4, str. 84

Glosa jest krytyczna.

Autor stwierdził, że w wyniku stanowiska zajętego przez Sąd Najwyższy zakłócenia doznaje pożądana równowaga pomiędzy realizacją słuszych interesów akcjonariusza większościowego a poszanowaniem słuszych interesów mniejszości. W rezultacie wchodzi w rachubę opcja przyznania akcjonariuszowi większościowemu „władzy absolutnej” w spółce akcyjnej. Autor glosy podkreślił, że wykładnia Sądu Najwyższego oznacza ponadto aprobatę dla spowodowania trwałej niemożności dokonania wyboru nowych członków organu nadzoru spółki w okresie, gdy pojedynczy akcjonariusz większościowy pozbył się swojego pakietu akcji w taki sposób, iż pakiet ten uległ rozproszeniu (np. sprzedaż na giełdzie). Glosator opowiedział się za taką wykładnią dyrektywy rządów większości akcjonariuszy, która zapewnia poszanowanie praw mniejszości. Uznał, że uprawnienie grup akcjonariuszy mniejszościowych do „wymuszenia” na akcjonariuszu większościowym, nawet wbrew jego woli, aby w radzie nadzorczej spółki akcyjnej znaleźli się przedstawiciele mniejszości, stanowi podstawowy mechanizm ochrony praw mniejszości w spółce akcyjnej.

P.G.

Wspólnota mieszkaniowa, działając w ramach przyznanej jej zdolności prawnej, może nabywać prawa i obowiązki do własnego majątku.

(uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 21 grudnia 2007 r., III CZP 65/07, T. Ereciński, H. Ciepła, J. Frąckowiak, K. Pietrzykowski, E. Skowrońska-Bocian, M. Sychowicz, T. Wiśniewski, OSNC 2008, nr 7-8, poz. 69; BSN 2007, nr 12, s. 9; MoP 2008, nr 15, s. 813 ; Rej. 2008, nr 1, s. 191; NPN 2008, nr 1, s. 128; PUG 2008, nr 5, s. 33; Rej. 2008, nr 9, s. 186)

Glosa

Katarzyny Królikowskiej, Palestra 2008, nr 11-12, s. 324

Glosa ma charakter częściowo aprobujący.

Autorka wskazała, że przyznanie przez ustawodawcę osobowości prawnej powinno nastąpić w sposób wyraźny. Zauważyła, że redakcja przepisów ustawy o własności lokali nie uzasadnia przyjęcia możliwości nabywania majątku przez wspólnotę dla siebie. Podkreśliła, że do majątku wspólnoty nie mogą wchodzić udziały właścicieli lokali w prawie do nieruchomości wspólnej ani pożytki i inne przychody z nieruchomości wspólnej.

W dalszej części glosy omówione zostało zagadnienie odpowiedzialności wspólnoty mieszkaniowej za zobowiązania. Autorka stwierdziła, że członkowie wspólnoty mieszkaniowej mogą ponosić odpowiedzialność osobistą za zobowiązania wspólnoty tylko wtedy, gdy jej majątek nie wystarcza na pokrycie istniejących zobowiązań. Wskazała przy tym, że odpowiedzialność członków wspólnoty i wspólnoty za zobowiązania tej ostatniej nie ma charakteru solidarnego lub *in solidum*, a ponadto odpowiedzialność członków wspólnoty za zobowiązania wspólnoty dotyczące zarządu nieruchomością wspólną nie jest akcesoryjna.

Autorka dostrzegła ponadto, że konsekwencją przyjęcia stanowiska Sądu Najwyższego jest konieczność uznania zarządu wspólnoty mieszkaniowej za organ ułomnej osoby prawnej. Rozwiązanie to – w ocenie glosatorki – pozostaje w sprzeczności z przewidzianymi w ustawie o własności lokali trzema reżimami zarządu nieruchomością wspólną przez jej właścicieli.

Głosę aprobowaną do przedstawionej uchwały opracowała również A. Mankiewicz (LEX/el. 2008), a głosę krytyczną G. Gorczyński (MoP 2008, nr 16, s. 886). Uchwałę dostrzegł także Z. Strus w „Przeglądzie orzecznictwa” (Pal. 2008, nr 1-2, s. 278).

M.P.

prawo cywilne procesowe

Występowanie w charakterze pełnomocnika procesowego osoby, która nie może być pełnomocnikiem, oznacza brak należytego umocowania, powodujący nieważność postępowania (art. 379 pkt 2 k.p.c.).

(uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 8 lipca 2008 r., III CZP 154/07, T. Ereciński, J. Gudowski, I. Koper, B. Myszka, L. Walentynowicz, T. Wiśniewski, M. Wysocka, OSNC 2008, nr 12, poz. 133; BSN 2008, nr 7, s. 5; MoP 2008, nr 21, s. 1152; Rej. 2008, nr 7-8, s. 219)

Komentarz

Andrzeja Zielińskiego, Monitor Prawniczy 2008, nr 21, s. 1165

Zdaniem komentatora, na aprobatę zasługuje zarówno samo rozstrzygnięcie zawarte w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego, ale także fakt, że dotyczy ono problemu będącego źródłem rozbieżności w dotychczasowym orzecznictwie.

Autor podkreślił, że wykładnia językowa, logiczna, celowościowa i systemowa art. 97 k.p.c. prowadzi do wniosku, iż zatwierdzenie czynności osoby działającej w postępowaniu cywilnym jako *falsus procurator* może dotyczyć tylko podmiotów znajdujących się w kręgu określonym w art. 87 k.p.c. Krąg ten jest zamknięty i w jego skład wchodzi tylko osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje do występowania w postępowaniu cywilnym. Nie są nimi pełnomocnicy ustanowieni do doręczeń wymienieni w przepisach art. 626¹² § 1 i art. 1135 § 1 k.p.c. Występowanie w postępowaniu cywilnym osób spoza kręgu wyznaczonego w art. 87 k.p.c. oznacza brak należytego umocowania i w konsekwencji nieważność

postępowania. W takiej sytuacji trzeba wykluczyć możliwość zatwierdzenia czynności przez stronę, na rzecz której osoba taka działała. Jest to cecha odróżniająca krąg pełnomocników w postępowaniu cywilnym od kręgu pełnomocników w postępowaniu administracyjnym, w którym pełnomocnikiem może być każda osoba fizyczna mająca zdolność do czynności prawnych.

Uchwałą uwzględnił Z. Strus w „Przeglądzie orzecznictwa” (Pal. 2008, nr 9-10, s. 270)

R.N.

ORZECZENIA NIEPUBLIKOWANE

prawo materialne

art. 24 k.c., art. 43 k.c.

Dobra osobiste osoby prawnej nie mogą być łączone jedynie z organami tej osoby lub z poszczególnymi osobami fizycznymi tworzącymi jej substrat osobowy. Osoba prawna jest odrębnym podmiotem prawa, wobec czego naruszenie jej dobra osobistego dotyka całości substratu osobowego, a nie tylko niektórych wchodzących w jego skład osób fizycznych.

(wyrok z dnia 11 stycznia 2007 r., II CSK 392/06, G. Bieniek, A. Górski, B. Myszka)

*

art. 55⁴ k.c.

Za zobowiązania związane z prowadzeniem przedsiębiorstwa odpowiedzialny solidarnie ze zbywcą jest także kolejny nabywca (art. 55⁴ k.c.).

(wyrok z dnia 4 kwietnia 2007 r., V CSK 18/07, S. Dąbrowski, G. Bieniek, G. Misiurek)

*

art. 222 k.c., art. 147 k.c.

Ochrona negatoryjna przysługuje właścicielowi również w wypadku wystąpienia przewidzianej w art. 147 k.c. groźby utraty oparcia robotami ziemnymi.

(wyrok z dnia 12 kwietnia 2007 r., III CSK 431/06, M. Kocon, T. Bielska-Sobkowicz, K. Pietrzykowski)

*

art. 240 k.c.

Rozwiązanie umowy użytkowania wieczystego w odniesieniu do niektórych wydzielonych działek, wchodzących w skład nieruchomości na której to prawo ustanowiono, jest dopuszczalne.

(wyrok z dnia 5 lipca 2007 r., II CSK 110/07, T. Bielska-Sobkowicz, B. Myszka, K. Zawada)

*

art. 353¹ k.c.

Umowne ukształtowanie odpowiedzialności deliktowej za szkody spowodowane oddziaływaniem składowiska odpadów na środowisko, naruszające art. 361 k.c., wykracza poza granice swobody umów.

(wyrok z dnia 15 czerwca 2007 r., V CSK 68/07, K. Zawada, M. Bączyk, H. Wrzeszcz)

*

art. 358¹ k.c.

Dochodzone przez oboje małżonków żądanie waloryzacji nienależnego świadczenia spełnionego z majątku wspólnego, w związku z prowadzeniem przedsiębiorstwa tylko przez jednego z małżonków, nie jest objęte wyłączeniem przewidzianym w art. 358¹ § 4 k.c.

(wyrok z dnia 30 stycznia 2007 r., IV CSK 360/06, M. Wysocka, B. Myszka, T. Żyznowski)

*

art. 363 k.c., art. 150-153 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (jedn. tekst: Dz.U. z 2004 r. Nr 261, poz. 2603 ze zm.)

Przy ustalaniu w postępowaniu sądowym wysokości szkody spowodowanej zniszczeniem budynków w wyniku pożaru nie stosuje się przepisów ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (jedn. tekst: Dz.U. z 2004 r. Nr 261, poz. 2603 ze zm.) regulujących zasady wyceny nieruchomości.

(wyrok z dnia 11 stycznia 2007 r., II CSK 296/06, G. Bieniek, A. Górski, B. Myszka)

*

art. 389 k.c., art. 58 k.c.

Określenie ułamka we własności nieruchomości, do którego przeniesienia miała się zobowiązać w umowie przyrzeczonej strona umowy przedwstępnej, należy do istotnych postanowień umowy przyrzeczonej, w związku z czym jego brak w umowie przedwstępnej prowadzi do nieważności tej umowy.

(wyrok z dnia 8 lutego 2007 r., I CSK 420/06, Z. Strus, T. Bielska-Sobkowicz, M. Bączyk)

*

art. 444 k.c.

Koszty wynikłe z uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia obejmują także utracony zarobek żony poszkodowanego, jeżeli żona podjęła się wykonywania koniecznej opieki osobistej nad poszkodowanym mężem w okresie jego leczenia i rehabilitacji (art. 444 § 1 k.c.).

(wyrok z dnia 15 lutego 2007 r., II CSK 474/06, M. Bączyk, E. Skowrońska-Bocian, K. Zawada)

*

art. 448 k.c.

Przesłanką odpowiedzialności przewidzianej w art. 448 k.c. jest zawinione naruszenie dobra osobistego.

(wyrok z dnia 19 stycznia 2007 r., III CSK 358/06, M. Bączyk, H. Wrzeszcz, K. Zawada)

*

art. 451 k.c.

Przepis art. 451 k.c. ma charakter względnie obowiązujący, znajduje zatem zastosowanie tylko wtedy, gdy umowa stron nie zawiera innych postanowień dotyczących zaliczania świadczeń.

(wyrok z dnia 21 czerwca 2007 r., IV CSK 95/07, H. Wrzeszcz, I. Koper, K. Zawada)

*

art. 483 k.c.

Klauzula *take or pay* (bierz lub płać), stosowana w umowach sprzedaży gazu, może być w stosunkach między przedsiębiorcami krajowymi traktowana

jako kara umowna, jeżeli taki charakter przypisały jej strony umowy. W każdym wypadku ocena charakteru i skutków stosowania tej klauzuli powinna być dokonywana z uwzględnieniem treści stosownego postanowienia umowy.

*(wyrok z dnia 26 kwietnia 2007 r., II CSK 544/06, K. Pietrzykowski,
K. Strzelczyk, M. Romańska)*

*

art. 506 k.c.

Zmiana treści umowy może być uznana za odnowienie, gdy zgodnym zamiarem stron było umorzenie łączącego je wcześniej zobowiązania (art. 506 § 1 k.c.).

*(wyrok z dnia 15 lutego 2007 r., II CSK 485/06, K. Zawada, M. Bączyk,
E. Skowrońska-Bocian)*

*

art. 527 k.c.

Ustalona w postępowaniu prowadzonym na podstawie art. 527 k.c. okoliczność, że zbyta przez dłużnika nieruchomości jest obciążona hipoteką na rzecz innej wierzytelności, nie ogranicza uprawnień powoda do zaskarżenia skargą pauliańską całej czynności sprzedaży i nie uzasadnia orzeczenia bezskuteczności tylko tej części zaskarżonej czynności, która odpowiada zakresowi możliwości zaspokojenia wierzycieli nieuprzywilejowanych.

(wyrok z dnia 15 czerwca 2007 r., II CSK 93/07, K. Strzelczyk, I. Gromska-Szuster, M. Romańska)

*

art. 627 k.c.

Umowa o doradztwo, w której wykonawca zobowiązał się do opracowania prognozy co do kształtowania się popytu towaru na danym rynku, strategicznych wniosków dla zamawiającego i poniesienia odpowiedzialności za ewentualną szkodę wynikłą z braku profesjonalizmu ekspertyzy, może zostać zakwalifikowana jako umowa o dzieło.

(wyrok z dnia 9 maja 2007 r., II CSK 77/07, M. Sychowicz, J. Górowski, M. Grzelka)

*

art. 31 Pr.wexsl.

Dla powstania poręczenia wekslowego wystarczające jest umieszczenie podpisu na przedniej stronie weksla, chyba że podpis ten składa wystawca lub akceptant (art. 31 ust. 3 Prawa wekslowego).

(wyrok z dnia 15 lutego 2007 r., II CSK 485/06, K. Zawada, M. Bączyk, E. Skowrońska-Bocian)

*

art. 373, 377 Prawa upadłościowego i naprawczego

W razie ogłoszenia upadłości roczny termin przewidziany w art. 377 Prawa upadłościowego i naprawczego liczy się nie od dnia, w którym dłużnik obowiązany był złożyć wniosek o ogłoszenie upadłości, lecz od chwili umorzenia lub zakończenia postępowania upadłościowego.

Orzeczeniu zakazu na podstawie art. 373 ust. 1 pkt 1 nie stoi na przeszkodzie, że wcześniej – na podstawie innych okoliczności – orzeczono zakaz na podstawie art. 17² Prawa upadłościowego.

(postanowienie z dnia 17 stycznia 2007 r., II CSK 330/06, S. Dąbrowski, J. Górowski, D. Zawistowski)

Prawomocne oddalenie wniosku wierzyciela o orzeczenie zakazu prowadzenia przez dłużnika działalności gospodarczej (art. 373 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. - Prawo upadłościowe i naprawcze Dz.U. Nr 60, poz. 535 ze zm.) nie pozbawia innego wierzyciela, który nie brał udziału w tym postępowaniu, możliwości wystąpienia z takim wnioskiem.

(postanowienie z dnia 31 stycznia 2007 r., II CSK 314/06, J. Frąckowiak, J. Górski, Z. Strus)

*

art. 32 ustawy z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali (jedn. tekst: Dz.U. z 2000 r. Nr 80, poz.903 ze zm.)

Uchybienia formalne, jakich dopuszczono się przed zebraniem wspólnoty mieszkaniowej, mogą być podstawą do uchylenia podjętych na nim uchwał tylko wtedy, jeżeli miały wpływ na treść tych uchwał.

(wyrok z dnia 11 stycznia 2007 r., II CSK 370/06, G. Bieniek, A. Górski, B. Myszka)

prawo procesowe

art. 48 k.p.c.

Jeżeli postępowanie w sprawie, której dotyczy skarga o wznowienie postępowania, obejmowało więcej niż jedną instancję, wyłączenie na podstawie art. 48 § 3 k.p.c. dotyczy wszystkich sędziów orzekających w każdej instancji.

(postanowienie z dnia 22 lutego 2007 r., IV CSK 9/07, D. Zawistowski, T. Bielska-Sobkowicz, Z. Strus)

Wyłączenie sędziego w postępowaniu ze skargi o wznowienie postępowania na podstawie art. 48 § 3 k.p.c. obejmuje wszystkie czynności wchodzące w zakres badania dopuszczalności wznowienia oraz rozpoznania skargi.

(postanowienie z dnia 26 kwietnia 2007 r., II CSK 536/06, K. Pietrzykowski, K. Strzelczyk, M. Romańska)

*

art. 67 k.p.c.

W sprawie przeciwko Skarbowi Państwa o naprawienie szkody wyrządzonej bezprawnym działaniem komornika czynności procesowe za Skarb Państwa wykonuje prezes sądu okręgowego, właściwego ze względu na położenie rewiru komornika.

(wyrok z dnia 24 maja 2007 r., II CSK 44/07, H. Ciepła, S. Dąbrowski, T. Żyznowski)

*

art. 133 k.p.c.

Przewidziane w art. 133 § 2 k.p.c. upoważnienie do odbioru korespondencji sądowej może być udzielone w sposób dorozumiany.

(postanowienie z dnia 28 czerwca 2007 r., IV CZ 33/07, M. Wysocka, M. Kocon, K. Strzelczyk)

*

art. 244 k.p.c.

Zamieszczenie na prywatnym dokumencie zagranicznym przez polskiego konsula tzw. pełnej klauzuli legalizacyjnej nie nadaje temu dokumentowi cech dokumentu urzędowego.

(wyrok z dnia 11 stycznia 2007 r., II CSK 356/06, G. Bieniek, A. Górski, B. Myszka)

*

art. 247 k.p.c.

Ograniczenia dowodowe przewidziane w art. 247 k.p.c. nie dotyczą protokołu, w którym spisane jest oświadczenie ostatniej woli spadkodawcy stanowiące testament allograficzny (art. 951 § 2 k.c.).

(postanowienie z dnia 12 stycznia 2007 r., IV CSK 257/06, I. Gromska-Szuster, T. Żyznowski, M. Sychowicz)

*

art. 308 k.p.c.

Niepoświadczona kserokopia dokumentu nie może być podstawą do prowadzenia dowodu na podstawie art. 308 k.p.c.

(wyrok z dnia 14 lutego 2007 r., II CSK 401/06, H. Ciepła, B. Myszka, H. Wrzeszcz)

*

art. 365 k.p.c.

Prawomocny wyrok oddalający powództwo o zasądzenie części świadczeń z tytułu wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości

wiąże w sprawie, w której powód dochodzi reszty świadczeń z tego tytułu, jeżeli nie uległy zmianie okoliczności faktyczne i prawne.

(wyrok z dnia 14 lutego 2007 r., II CSK 456/06, H. Ciepła, B. Myszka, H. Wrzeszcz)

*

art. 366 k.p.c., art. 692 k.p.c.

Postanowienie w przedmiocie zezwolenia dłużnikowi na złożenie świadczenia do depozytu sądowego nie korzysta z powagi rzeczy osądzonej.

(wyrok z dnia 4 kwietnia 2007 r., V CSK 499/06, S. Dąbrowski, G. Bieniek, G. Misiurek)

*

art. 369 k.p.c., art. 141 k.p.c.

W wypadku doręczenia odpisu wyroku z uzasadnieniem kilku pełnomocnikom tej samej strony, wbrew regule określonej w art. 141 § 3 k.p.c., bieg terminu do wniesienia apelacji rozpoczyna się w dniu dokonania pierwszego doręczenia.

(postanowienie z dnia 27 kwietnia 2007 r., I CZ 26/07, J. Frąckowiak, E. Skowrońska-Bocian, D. Zawistowski)

*

art. 369 k.p.c.

Jeżeli wyrok wraz z uzasadnieniem doręczony został stronie w sobotę, to przewidziany w art. 369 § 1 k.p.c. dwutygodniowy termin do wniesienia apelacji upływa także w sobotę (art. 112, 115 k.c. w zw. z art. 165 § 1 k.p.c.).

(postanowienie z dnia 24 maja 2007 r., V CZ 43/07, K. Zawada, M. Bączyk, H. Wrzeszcz)

*

art. 379 k.p.c., art. 367 k.p.c.

Rozpoznanie w postępowaniu wieczystoksięgowym przez sąd drugiej instancji w składzie jednoosobowym apelacji od postanowienia sądu pierwszej instancji w przedmiocie dokonania wpisu powoduje nieważność postępowania przewidzianą w art. 379 pkt 4 k.p.c.

(postanowienie z dnia 21 marca 2007 r., I CSK 473/06, T. Wiśniewski, M. Grzelka, T. Żyznowski)

*

art. 379 k.p.c.

Brak w aktach sprawy dokumentów delegacji sędziego sądu okręgowego do sądu apelacyjnego, wystawionego w związku z delegacją udzieloną na podstawie art. 77 § 8 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. Nr 98, poz. 1070 ze zm.), nie stanowi wystarczającej podstawy do stwierdzenia, że skład sądu orzekającego, w którym uczestniczył delegowany sędzia, był sprzeczny z przepisami prawa (art. 379 pkt 4 k.p.c.).

(postanowienie z dnia 20 lipca 2007 r., I CSK 201/07, M. Bączyk)

*

art. 384 k.p.c.

Zakaz *reformationis in peius* (art. 384 k.p.c.) nie obowiązuje przy ponownym rozpoznaniu sprawy przez sąd pierwszej instancji.

(postanowienie z dnia 5 czerwca 2007 r., I CSK 155/07, I. Gromska-Szuster, K.Tyczka-Rote, D. Zawistowski)

*

art. 398² k.p.c.

Sprawa o uchylenie uchwały wspólnoty mieszkaniowej (art. 23 ust. 2a ustawy z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali, jedn.tekst: Dz.U. z 2000 r. Nr 80, poz. 903 ze zm.), zawierającej zgodę na podjęcie określonych prac remontowych budynku wspólnoty i upoważnienie zarządu do zawarcia umowy z wykonawcą tych prac, należy do spraw majątkowych w rozumieniu art. 398² § 1 k.p.c.

(postanowienie z dnia 15 lutego 2007 r., II CZ 124/06, M. Bączyk, E. Skowrońska-Bocian, K. Zawada)

*

art. 398⁴ k.p.c., art. 398⁹ k.p.c.

Jeżeli uzasadnieniem wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest potrzeba wykładni przepisów prawnych wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁴ § 1 pkt 4 w związku z art. 398⁹ § 1 k.p.c.) skarżący powinien nie tylko wskazać przepis, którego wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, lecz także wskazać orzeczenia sądowe, w których dokonano jego rozbieżnej wykładni.

(postanowienie z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, I. Gromska-Szuster)

*

art. 398⁶ k.p.c., art. 4 i 8 ustawy dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa (Dz.U. Nr 169, poz. 1417 ze zm.)

Skarga kasacyjna sporządzona i wniesiona w imieniu Skarbu Państwa przez radcę prawnego będącego pełnomocnikiem jednostki organizacyjnej, z której działalnością wiąże się dochodzone roszczenie, podlega odrzuceniu.

(postanowienie z dnia 30 sierpnia 2007 r., II CSK 322/07, M. Sychowicz)

*

art. 399 k.p.c.

Skarga o wznowienie postępowania od postanowienia Sądu Najwyższego o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania jest niedopuszczalna.

(postanowienie z dnia 9 maja 2007 r., II CO 6/07, M. Sychowicz)

*

art. 401 k.p.c.

Niedziałanie w sprawie ustanowionego kuratora dla nieznanego z miejsca pobytu może uzasadniać wznowienie postępowania na podstawie art. 401 pkt 2 k.p.c.

(postanowienie z dnia 2 sierpnia 2007 r., V CSK 155/07, L. Walentynowicz, J. Górowski, K. Tyczka-Rote)

*

art. 403 k.p.c.

Przez wykrycie nowego środka dowodowego (art. 403 § 2 k.p.c.) rozumieć należy nie tylko powzięcie wiedzy o jego istnieniu, lecz także uzyskanie

możności skorzystania ze środka dowodowego, o którego istnieniu strona w poprzednim postępowaniu zakończonym prawomocnym wyrokiem wprawdzie wiedziała, jednak nie mogła na niego się powołać, nie wiedząc gdzie się znajduje.

(postanowienie z dnia 7 marca 2007 r., II CZ 5/07, B. Myszką, I. Koper, M. Sychowicz)

*

art. 409 k.p.c., 410 k.p.c.

O podstawie skargi o wznowienie postępowania rozstrzyga jej oznaczenie w treści skargi, nie zaś powołanie przepisu określającego podstawy wznowienia.

(postanowienie z dnia 9 marca 2007 r., V CZ 14/07, A. Górski, E. Skowrońska-Bocian, D. Zawistowski)

*

art. 424¹ k.p.c.

Koszty postępowania, które poniosła strona, nie stanowią szkody uzasadniającej wniesienie skargi przewidzianej w art. 424¹ k.p.c.

(postanowienie z dnia 25 maja 2007 r., III CNP 30/07, M. Bączyk)

Wartość przedmiotu sprawy i "rodzaj naruszeń prawa" nie stanowią wypadku wyjątkowego, o którym mowa w art. 424¹ § 2 k.p.c.

(postanowienie z dnia 22 czerwca 2007 r., III CNP 38/07, J. Gudowski)

*

art. 424⁵ k.p.c.

Wskazanie w skardze o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, w ramach jej podstaw, przepisów naruszonych przy wydaniu zaskarżonego orzeczenia, nie jest równoznaczne ze spełnieniem wymogu wskazania przepisu prawa, z którym zaskarżone orzeczenie jest niezgodne.

(postanowienie z dnia 26 stycznia 2007 r., I CNP 79/06, D. Zawistowski)

Wskazanie podstaw skargi o niezgodność prawomocnego orzeczenia z prawem oraz przytoczenie przepisu, z którym, zdaniem skarżącego, orzeczenie takie jest niezgodne, stanowi dwie, oddzielne podstawy tej skargi, których nie można utożsamiać.

(postanowienie z dnia 29 sierpnia 2007 r., IV CNP 115/07, A. Górski)

*

art. 479¹ k.p.c.

Sprawa z powództwa syndyka masy upadłości przeciwko przedsiębiorcy o uznanie za bezskuteczną czynności prawnej upadłego dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli nie jest sprawą gospodarczą w rozumieniu art. 479¹ § 1 k.p.c.

(wyrok z dnia 5 lipca 2007 r., II CSK 118/07, T. Bielska-Sobkowicz, B. Myszka, K. Zawada)

*

art. 519¹ k.p.c.

Wartość przedmiotu zaskarżenia skargą kasacyjną w sprawie o dział spadku, kwestionującą wysokość udziału w spadku, stanowi różnica wartości

udziału ustalonego w zaskarżonym postanowieniu oraz udziału, którego ustalenia domaga się skarżący.

(postanowienie z dnia 30 maja 2007 r., IV CSK 120/07, D. Zawistowski)

Jeżeli w postępowaniu o zniesienie współwłasności uczestnik wnoszący skargę kasacyjną podważa podział nieruchomości, żądając przyznania jej w całości, wartość przedmiotu zaskarżenia jest równa wartości całego przedmiotu współwłasności.

(postanowienie z dnia 26 lipca 2007 r., V CZ 66/07, T. Żyźnowski, Z. Strus, D. Zawistowski)

*

art. 524 k.p.c.

Osoba, która w sprawie o zasiedzenie była pełnomocnikiem uczestnika postępowania, miała możliwość zgłoszenia własnego udziału w tym postępowaniu, nie może zatem powoływać się na pozbawienie jej możliwości działania, jako podstawy skargi o wznowienie postępowania o zasiedzenie.

(postanowienie z dnia 28 marca 2007 r., II CZ 16/07, A. Górski, T. Bielska-Sobkiewicz, M. Kocon)

Nie jest dopuszczalne wznowienie postępowania o ustanowienie drogi koniecznej zakończonego umorzeniem postępowania na skutek zawarcia ugody.

(postanowienie z dnia 24 maja 2007 r., V CZ 44/07, K. Zawada, M. Bączyk, H. Wrzeszcz)

*

art. 840 k.p.c.

Czynność przekraczająca zakres zwykłego zarządu majątkiem wspólnym małżonków, polegająca na zawarciu umowy przez jednego z małżonków

bez zgody drugiego, przed jej potwierdzeniem przez drugiego małżonka lub upływem terminu wyznaczonego do potwierdzenia, jest czynnością prawną niezupełną i nie wywołuje skutków prawnych, nie stanowi więc podstawy do spełnienia świadczenia przewidzianego umową. Jeżeli tytuł egzekucyjny niebędący orzeczeniem sądu stwierdza istnienie obowiązku tego świadczenia, dłużnik może żądać pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego (art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c.).

(wyrok z dnia 13 kwietnia 2007 r., III CSK 416/06, M. Sychowicz, E. Skowrońska-Bocian, D. Zawistowski)

Sprzeciw jednego ze współuprawnionych do grobu, wyrażony przeciwko treści uzyskanego przez innego współuprawnionego tytułu wykonawczego stwierdzającego obowiązek osoby trzeciej przywrócenia grobu do stanu poprzedniego, nie stanowi podstawy powództwa opozycyjnego przewidzianego w art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c.

(wyrok z dnia 5 czerwca 2007 r., I CSK 116/07, I. Gromska-Szuster, K. Tyczka-Rote, D. Zawistowski)

ORZECZENIA, KTÓRE ZOSTANĄ OPUBLIKOWANE W OSNC 2009, NR 1

Niedopuszczalna jest droga sądowa dla zaspokojenia należności podatkowych Skarbu Państwa, stwierdzonych tytułem wykonawczym wystawionym przez wierzyciela domagającego się ich uwzględnienia w podziale sumy uzyskanej przez sądową egzekucję z nieruchomości (art. 1036 k.p.c.).

(uchwała z dnia 14 grudnia 2007 r., III CZP 114/07, Z. Strus, M. Grzelka, H. Pietrkowski, OSNC 2009, nr 1, poz. 1)

*

Zarządca ustanowiony na podstawie postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia w postępowaniu o zniesienie współwłasności nieruchomości traci po upadku zabezpieczenia (art. 744 k.p.c.) legitymację procesową w sprawie wytoczonej w ramach sprawowanego zarządu. Postępowanie w takiej sprawie ulega zawieszeniu na podstawie art. 174 § 1 pkt 1 k.p.c.

(uchwała z dnia 14 grudnia 2007 r., III CZP 124/07, Z. Strus, M. Grzelka, H. Pietrkowski, OSNC 2009, nr 1, poz. 2)

*

Zakaz dokonania wpisu hipoteki obciążającej nieruchomość stanowiącą składnik masy upadłości nie ma zastosowania do wniosku o wpis złożonego wcześniej niż w ciągu sześciu miesięcy przed złożeniem wniosku o ogłoszenie

upadłości (art. 81 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze, Dz.U. Nr 60, poz. 535 ze zm.).

(uchwała z dnia 14 grudnia 2007 r., III CZP 128/07, Z. Strus, M. Grzelka, H. Pietrkowski, OSNC 2009, nr 1, poz. 3)

*

W postępowaniu ze skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego toczącym się według przepisów kodeksu postępowania cywilnego w brzmieniu obowiązującym do dnia 15 października 2005 r. w sprawie, która w braku zapisu na sąd polubowny podlegałaby rozpoznaniu w postępowaniu odrębnym w sprawach gospodarczych, nie stosuje się art. 479¹² § 1 oraz art. 479¹⁴ § 2 k.p.c.

(uchwała z dnia 4 stycznia 2008 r., III CZP 113/07, K. Strzelczyk, K. Tyczka-Rote, M. Kłos, OSNC 2009, nr 1, poz. 4)

*

W sprawie o uznanie wyroku sądu polubownego wydanego za granicą sąd pierwszej instancji, odrzucając zażalenie na posiedzeniu niejawnym, orzeka w składzie jednego sędziego (art. 370 w związku z art. 397 § 2, art. 47 § 1 i 3 oraz art. 13 § 2 k.p.c.).

(uchwała z dnia 17 stycznia 2008 r., III CZP 112/07, H. Pietrkowski, M. Bączyk, K. Tyczka-Rote, OSNC 2009, nr 1, poz. 5)

*

Na postanowienie sędziego-komisarza, zobowiązujące wierzyciela do złożenia zaliczki na koszty związane ze zgłoszeniem wierzytelności po upływie terminu wyznaczonego do zgłoszenia, przysługuje zażalenie (art. 235 ust. 2 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe

i naprawcze, Dz.U. Nr 60, poz. 535 ze zm.). Postanowienie rozstrzygające o tym zażaleniu sąd uzasadnia z urzędu.

(uchwała z dnia 17 stycznia 2008 r., III CZP 117/07, H. Pietrkowski, M. Bączyk, K. Tyczka-Rote, OSNC 2009, nr 1, poz. 6)

*

Niedołączenie dokumentu – wykazującego umocowanie organu osoby prawnej udzielającego pełnomocnictwa – do wniesionego przez radcę prawnego sprzeciwu od nakazu zapłaty w sprawie gospodarczej, uzasadnia odrzucenie sprzeciwu (art. 479^{8a} § 5 k.p.c.).

(uchwała z dnia 17 stycznia 2008 r., III CZP 126/07, H. Pietrkowski, M. Bączyk, K. Tyczka-Rote, OSNC 2009, nr 1, poz. 7)

*

Wierzyciel, który przed zajęciem nieruchomości uzyskał na niej hipotekę kaucyjną, stwierdzoną w opisie i oszacowaniu, ale w chwili podziału nie legitymuje się tytułem wykonawczym, uczestniczy w podziale sumy uzyskanej z egzekucji z tej nieruchomości bez potrzeby zgłoszenia się i udowodnienia wierzytelności zabezpieczonej tą hipoteką. Przypadającą mu należność pozostawia się na rachunku depozytowym sądu, wskazując przyczyny uzasadniające wstrzymanie wypłaty.

(uchwała z dnia 30 stycznia 2008 r., III CZP 134/07, A. Górski, H. Pietrkowski, J. Górowski, OSNC 2009, nr 1, poz. 8)

*

Prawo pierwokupu przewidziane w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o zmianie niektórych ustaw dotyczących nabywania własności

nieruchomości (Dz.U. Nr 157, poz. 1315) nie dotyczy mieszkań znajdujących się na nieruchomości nabytej przez gminę z mocy samego prawa.

(uchwała z dnia 30 stycznia 2008 r., III CZP 136/07, A. Górski, H. Pietrkowski, J. Górowski, OSNC 2009, nr 1, poz. 9)

*

1. Dopuszczalne jest udzielenie przybicia własności nieruchomości (użytkowania wieczystego) na rzecz spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, bez uchwały wspólników wyrażającej zgodę na nabycie nieruchomości (użytkowania wieczystego), w sytuacji gdy umowa spółki nie wyłącza konieczności uzyskania takiej zgody oraz gdy przed wydaniem postanowienia o przybiciu zarząd spółki złożył oświadczenie o braku zamiaru wyrażenia zgody przez wspólników.

2. Niewyrażenie przez wspólników spółki z ograniczoną odpowiedzialnością zgody na nabycie nieruchomości (użytkowania wieczystego) nie stanowi okoliczności, którą powinien uwzględnić sąd drugiej instancji przy rozpoznawaniu zażalenia na postanowienie o przybiciu.

(uchwała z dnia 21 lutego 2008 r., III CZP 137/07, M. Sychowicz, K. Pietrzykowski, H. Wrzeszcz, OSNC 2009, nr 1, poz. 10)

*

Sprawę o uregulowanie kontaktów dziadków z wnukami sąd pierwszej instancji rozpoznaje w składzie jednego sędziego.

(uchwała z dnia 23 lipca 2008 r., III CZP 74/08, J. Gudowski, E. Skowrońska-Bocian, J. Górowski, OSNC 2009, nr 1, poz. 11)

*

Postanowienie regulujące kontakty rodziców z dzieckiem, nakazujące wydawanie dziecka przez rodzica, któremu powierzono wykonywanie władzy

rodzicielskiej, oraz zobowiązujące drugiego rodzica do odprowadzania dziecka, podlega wykonaniu w postępowaniu unormowanym w art. 598¹ i nast. k.p.c.

(uchwała z dnia 28 sierpnia 2008 r., III CZP 75/08, J. Gudowski, G. Misiurek, H. Pietrzkowski, OSNC 2009, nr 1, poz. 12)

*

1. **Bezpodstawne uzyskanie korzyści, o których mowa w art. 296 ust. 1 ustawy z dnia 30 czerwca 2000 r. – Prawo własności przemysłowej (jedn. tekst: Dz.U. z 2003 r. Nr 119, poz. 1117 ze zm.) nie stanowi bezpodstawnego wzbogacenia w rozumieniu art. 405 i nast. k.c.**

2. **Do roszczenia przewidzianego w art. 296 ust. 1 ustawy z dnia 30 czerwca 2000 r. – Prawo własności przemysłowej (jedn. tekst: Dz.U. z 2003 r. Nr 119, poz. 1117 ze zm.) o zwrot bezpodstawnie uzyskanych korzyści może mieć zastosowanie w drodze analogii art. 322 k.p.c.**

(wyrok z dnia 24 października 2007 r., IV CSK 203/07, K. Zawada, A. Górski, I. Koper, OSNC 2009, nr 1, poz. 13)

*

W sprawie o zwolnienie zajętej rzeczy od egzekucji powód może – po dokonaniu przez komornika sprzedaży tej rzeczy – zmienić roszczenie na żądanie zwolnienia od egzekucji kwoty pieniężnej uzyskanej ze sprzedaży.

(wyrok z dnia 24 października 2007 r., IV CSK 271/07, K. Zawada, A. Górski, I. Koper, OSNC 2009, nr 1, poz. 14)

*

Przeznaczenie grobu wstępnego dla rodziny zstępnego, który uiścił opłatę i zawarł umowę z zarządem cmentarza, wymaga zgody pozostałych zstępnych. W braku porozumienia, pochowanie zwłok przez jednego

z zstępnych osoby pochowanej jako pierwsza wymaga zgody pozostałych lub rozstrzygnięcia przez sąd.

(wyrok z dnia 8 listopada 2007 r., III CSK 151/07, K. Pietrzykowski, Z. Strus, H. Wrzeszcz, OSNC 2009, nr 1, poz. 15)

*

Jeżeli istnieje konieczność hospitalizacji, a pacjent się temu sprzeciwił, obowiązkiem lekarza jest udzielenie pełnej informacji o powziętych podejrzeniach, o konieczności poszerzenia diagnostyki w warunkach szpitalnych oraz o ewentualnych konsekwencjach zdrowotnych, do jakich może doprowadzić odmowa lub spóźnione zastosowanie się do zaleceń.

(wyrok z dnia 23 listopada 2007 r., IV CSK 240/07, B. Myszka, L. Walentyłowicz, M. Kłós, OSNC 2009, nr 1, poz. 16)

*

Umowa podpisana w imieniu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością przez osobę umocowaną do jej zawarcia jako prokurent, działającą jednak jako zarząd tej spółki, lecz w jego skład niepowołaną, wiąże spółkę i jej kontrahenta.

wyrok z dnia 29 listopada 2007 r., III CSK 169/07, J. Górowski, B. Myszka, Z. Strus, OSNC 2009, nr 1, poz. 17)

*

Sporami związanymi z zawarciem umowy, o których mowa w art. 21¹ ust. 2 w związku z art. 108 ust. 5 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (jedn. tekst: Dz.U. z 2006 r. Nr 90, poz. 931 ze zm.), są spory pomiędzy operatorami sieci kablowych a organizacjami zbiorowego zarządzania prawami autorskimi dotyczące zarówno obowiązku zawarcia umowy o reemisję utworów w sieciach kablowych, jak i warunków, na jakich umowa ma być zawarta.

W wymienionych sprawach, należących do kompetencji Komisji Prawa Autorskiego, dopuszczalność drogi sądowej jest uzależniona od wyczerpania postępowania przed tą Komisją (art. 108 ust. 7 ustawy).

(postanowienie z dnia 6 grudnia 2007 r., III CZP 107/07, K. Zawada, I. Koper, K. Tyczka-Rote, OSNC 2009, nr 1, poz. 18)

*

Wysłanie pisma odrzuconego lub cofniętego w rozumieniu art. 79 ust. 1 pkt 1 lit. b ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.) następuje z chwilą wydania przez sędziego zarządzenia wysłania stronie pisma odrzuconego lub cofniętego, a nie z chwilą wykonania technicznej czynności ekspediowania tego pisma (złożenia u doręczyciela).

(postanowienie z dnia 5 września 2008 r., III CNP 44/08, M. Wysocka, A. Górski, K. Tyczka-Rote, OSNC 2009, nr 1, poz. 19)

INFORMACJE

W dniu 13 listopada odbyła się comiesięczna narada robocza sędziów Izby Cywilnej. Przed rozpoczęciem obrad ogłoszono, że jubileusz 40-lecia pracy zawodowej obchodził Prezes Sądu Najwyższego kierujący pracami Izby Cywilnej prof. dr hab. Tadeusz Ereciński. Z tej okazji Jubilat otrzymał od zebranych serdeczne gratulacje i życzenia.

Następnie uczestnicy narady wysłuchali wykładu dr Ewy Wojtaszek-Mik, członka Biura Studiów i Analiz Sądu Najwyższego, na temat aktualnych problemów orzecznictwa Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości w zakresie problematyki cywilnoprawnej. Po wykładzie odbyła się dyskusja, w której – oprócz Prezesa Sądu Najwyższego Tadeusza Erecińskiego – wzięli udział sędziowie Sądu Najwyższego Gerard Bieniek i Zbigniew Strus, a także asystent sędziego Sądu Najwyższego Konrad Osajda.

W końcowej części narady zabrał głos sędzia Sądu Najwyższego Stanisław Dąbrowski – Przewodniczący Krajowej Rady Sądownictwa – który przedstawił prace Rady oraz problemy nurtujące środowisko sędziów sądów powszechnych.

*

W dniu 10 listopada zmarł w Makówcu Małym sędzia Sądu Najwyższego w stanie spoczynku Ryszard Czarnecki.

Sędzia Ryszard Czarnecki urodził się dnia 3 lutego 1922 r. w Siedlcach. W 1947 r. ukończył studia prawnicze na Wydziale Prawa Uniwersytetu Jagiellońskiego, otrzymując tytuł magistra. W latach 1947-1959 pracował w sądach krakowskich, najpierw jako aplikant i asesor, a następnie jako sędzia Sądu Powiatowego i Sądu Wojewódzkiego. Od dnia 1 czerwca 1954 r. był delegowany do Ministerstwa Sprawiedliwości oraz do orzekania w Sądzie Najwyższym. W dniu 9 września 1959 r. został powołany na stanowisko sędziego Sądu

Najwyższego w Izbie Cywilnej, które pełnił do dnia 31 maja 1987 r., tj. do czasu przejścia na emeryturę.

Był współautorem komentarza do kodeksu cywilnego oraz autorem licznych opracowań z zakresu prawa rzeczowego i obligacyjnego.

*

W listopadzie jubileusz 25-lecia pracy zawodowej obchodziła Bożena Kowalska
- st. inspektor sądowy w Wydziale III.

Dane statystyczne – listopad 2008 r.

Lp.	Rodzaj spraw	Ruch spraw										
		Pozostało z okresu ubiegłego	Wpłynęło	Załatwiono								Pozostało do rozpoznania
				Razem	Sposób załatwienia						Inny sposób	
					Podjęto uchwałę	Oddalono	Zmieniono	Uchylono w całości bądź częściowo	Uwzględniono skargę	Odmówiono przyjęcia do rozpoznania		
1.	CK	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.	CSK	842	191	241	-	36	1	42	-	125	37	792
3.	CZP, w tym:	35	12	21	13	-	-	-	-	-	8	26
	art. 390 k.p.c.	29	10	18	11	-	-	-	-	-	7	21
	skład 7-miu	6	1	3	2	-	-	-	-	-	1	4
	pełny skład	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
4.	CZ	61	25	59	-	30	2	13	-	-	14	27
5.	CO, w tym	32	12	20	-	7	-	2	1	-	10	24
	art. 401 k.p.c.	23	2	13	-	6	-	2	1	-	4	12
	art. 45, 48 k.p.c.	9	10	7	-	1	-	-	-	-	6	12
6.	CSP	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7.	CNP	135	43	69	-	1	-	-	-	32	36	109
8.	CA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9.	CN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10.	RAZEM	1105	283	410	13	74	3	57	1	157	105	978